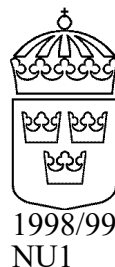

Näringsutskottets betänkande

1998/99:NU1

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1998/99:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 24 Näringsliv,

dels 15 motioner från allmänna motionstiden.

Upplysningar och synpunkter i ärendet har inför utskottet lämnats av företrädare för Närings- och handelsdepartementet, Statens naturvårdsverk, Assi Domän AB, Skogs- och Träffacket, Skogsägarnas Riksförbund och Svenska Naturskyddsföreningen.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 1999 inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Likaså tillstyrks övriga här aktuella förslag till riksdagsbeslut som regeringen framlägger under detta utgiftsområde, dock med en modifiering av förslaget om Assi Domän AB. Motioner med förslag om andra anslag än vad regeringen föreslagit avstyrks av utskottet.

I en reservation framlägger Miljöpartiets företrädare förslag om vissa omfördelningar mellan anslag inom den ram som gäller för utgiftsområdet. Företrädarna i utskottet för Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet deltar inte i beslutet om anslag. De erinrar i särskilda yttranden om de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

När det gäller Assi Domän tillstyrker utskottet regeringens förslag att statens ägarandel i företaget skall minskas – genom aktiebyten – samtidigt som staten förvärvar ett från företaget utdelat nytt skogsbolag, med ett skogsinnehav på ca 900 000 ha. Däremot anser utskottet att de riktlinjer för förvaltningen av detta skogsbolag som regeringen föreslår inte är helt tillfredsställande utan bör modifieras. Det kan uppstå konflikter mellan naturvårdsintressen och intresset att förse inlandssågverken med vedråvara, och det nya skogsbolaget kan befaras få begränsade möjligheter att tillgodose behovet av bytesmarker, framför allt i södra Sverige. Regeringen och Naturvårdsverket bör enligt utskottets mening föra fortsatta diskussioner med Assi Domän och med det nya skogsbolaget beträffande möjligheterna till markbyten. Utskottet utgår från att avsättningen av från naturvårdssynpunkt värdefull mark sker uteslutande utifrån naturvårdsmässiga utgångspunkter, så att inte råvaruför-

sörjningen till inlandssågverken missgynnas. I en reservation (m, kd) förordas en försäljning av hela Assi Domän, men de aktuella bemyndigandena accepteras som ett första steg. I två andra reservationer (fp; mp) avvisas regeringens förslag om Assi Domän i dess helhet; förslaget anses behäftat med så stora brister att det inte bör genomföras.

Utskottet behandlar också några motionsyrkanden som tar upp frågor i anslutning till de aktuella anslagen. Motionerna avstyrks i berörda delar, men följs upp i reservationer (m, kd, c, fp) i två avseenden. Det ena rör förkortade handläggningstider hos Patent- och registreringsverket, och det andra avser ansvaret för den exportfrämjande verksamheten.

Propositionen

I proposition 1998/99:1 föreslås under utgiftsområde 24 Näringsliv att riksdagen

1. godkänner målen inom utgiftsområdet i enlighet med vad regeringen föreslår i avsnitt 2.2,

2. bemyndigar regeringen att under år 1999 låta staten ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk forskning och utveckling, som inklusive tidigare träffade avtal och beslut, innebär utgifter om högst 500 miljoner kronor under budgetåret 2000, högst 425 miljoner kronor under budgetåret 2001, högst 200 miljoner kronor under budgetåret 2002 och högst 130 miljoner kronor under budgetåret 2003 (anslag D 1, avsnitt 6.5),

3. bemyndigar regeringen att under år 1999 ikläda staten förpliktelser inom rymdverksamhet som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 miljoner kronor efter år 1999 (anslag D 3, avsnitt 6.5),

4. medger att staten under år 1999 åtar sig ett betalningsansvar i form av garantier till ett belopp av högst 100 000 000 000 kr för det ordinarie garanti-systemet (avsnitt 7.6),

5. medger att staten under år 1999 åtar sig ett betalningsansvar i form av garantier till ett belopp av högst 6 000 000 000 kr för investeringar i utlandet (avsnitt 7.6),

6. bemyndigar regeringen att under år 1999 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret (avsnitt 7.6),

7. godkänner ändrade riktlinjer av dispositionen av ramanslaget G 3 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (avsnitt 9.4),

8. med ändringar av tidigare beslut (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26, rskr. 1995/96:302) bemyndigar regeringen att fatta beslut som medför att statens ägande i Assi Domän AB minskar i enlighet med vad regeringen anfört (anslag G 3, avsnitt 9.4),

9. bemyndigar regeringen att genom byte mot aktier i Assi Domän AB förvärva det utdelade skogsbolaget (anslag G 3, avsnitt 9.4),

10. godkänner att regeringen vid förvaltning av det nämnda skogsbolaget följer de riktlinjer som angivits (anslag G 3, avsnitt 9.4),

11. för budgetåret 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i bilaga.

Motionerna

De motioner som behandlas här är följande:

1998/99:Fi210 av Lennart Daléus m.fl. (c) såvitt gäller yrkandet (24) att riksdagen beslutar om fördelning av anslag inom utgiftsområde 24 i enlighet med vad i motionen anförts.

1998/99:Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) såvitt gäller yrkandet (20 delvis) att riksdagen för budgetåret 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt följande uppställning (tkr):

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
C 1 Konkurrensverket	62 456	+10 000
C 2 Konkurrensforskning	6 011	+6 000
E 5 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	150 000	-150 000
G 3 Kostnader för om- strukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.	75 000	-75 000

1998/99:Sk310 av Carl Bildt m.fl. (m) såvitt gäller yrkandet (11) att riksdagen hos regeringen begär förslag om en förstärkning av Konkurrensverket i enlighet med vad som anförts i motionen.

1998/99:MJ749 av Lennart Daléus m.fl. (c) såvitt gäller yrkandena att riksdagen

18. avslår de riktlinjer som regeringen angivit för förvaltning av det skogsbolag som avses att bildas genom överlåtelse av 900 000 hektar av Assi Domäns skogsinnehav,

19. beslutar att anta de riktlinjer som i motionen anförts vad gäller förvaltning av det skogsbolag som avses att bildas genom överlåtelse av 900 000 hektar av Assi Domäns skogsinnehav.

1998/99:N213 av Ulf Björklund (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av Vasaskogs huvudkontor till norra Dalarna och Särna.

1998/99:N225 av Inger Strömbom (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en strategi för det statliga markinnehavet.

1998/99:N233 av Hans Andersson m.fl. (v) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den svenska rymdverksamheten.

1998/99:N238 av Lennart Daléus m.fl. (c) såvitt gäller yrkandena att riksdagen

10. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om permanenta kvinnliga resurscentrum,

17. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förkortade handläggningstider hos Patent- och registreringsverket.

1998/99:N252 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om användningen av intäkterna från en försäljning av Assi Domän i enlighet med vad som anförts i motionen.

1998/99:N272 av Harald Nordlund (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att affärer likt den mellan staten och Assi Domän om förvärv av 900 000 hektar skogsmark måste föregås av en ingående miljöanalys.

1998/99:N277 av Gudrun Schyman m.fl. (v) såvitt gäller yrkandena att riksdagen

6. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om A 3 Stöd till kooperativ utveckling och vikten av att inte nedprioritera detta område,

10. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om D 4 Bidrag till STATT och kompensation vad gäller detta problem,

12. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skyddsvärda skogar,

13. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en inventering av naturvärdena i Assi Domäns nuvarande totala skogsinnehav,

14. beslutar att avslå regeringens förslag till beslut rörande punkterna 8–10 under utgiftsområde 24,

15. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att stora förändringar av det statligt kontrollerade skogsinnehavet måste föregås av noggranna utredningar och analyser och grundas i en långsiktig strategi som tar hänsyn till ovan nämnda faktorer,

16. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om varvsstöd.

1998/99:N299 av Per Westerberg m.fl. (m) såvitt gäller yrkandena att riksdagen

7. beslutar att under A 2 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa ett anslag om 189 062 000 kr i enlighet med vad som anförts i motionen,

8. beslutar att under A 3 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa ett anslag om 0 kr i enlighet med vad som anförts i motionen,

9. beslutar att under C 1 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa ett anslag om 64 465 000 kr i enlighet med vad som anförts i motionen,

10. beslutar att under D 1 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa ett anslag om 799 200 000 kr i enlighet med vad som anförts i motionen,

11. beslutar att under D 4 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa ett anslag om 31 892 000 kr i enlighet med vad som anförts i motionen,

12. beslutar att under E 5 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa ett anslag om 0 kr i enlighet med vad som anförts i motionen,

13. beslutar att under F 2 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa ett anslag om 66 802 000 kr i enlighet med vad som anförts i motionen,

14. beslutar att under G 3 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa ett anslag om 10 000 000 kr i enlighet med vad som anförs i motionen,

15. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om en översyn och samordning av de statliga insatserna för främjande av export.

1998/99:N321 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen

1. beslutar att på statsbudgeten för 1999 fördela anslagen på utgiftsområde 24 Näringspolitik i enlighet med vad som anförs i följande tabell (mkr):

Anslag	Regeringens förslag			Anslagsförändring		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Totalt utgiftsområdet	2898	2837	2966	0	-129	-130
Anslag						
A 3 Stöd till kooperativ utveckling	17	17	17	+9	+9	+9
C 2 Konkurrensforskning	6	6	6	-2	-2	-2
D 1 Teknisk forskning och utveckling	689	697	710		-90	-90
D 5 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	5	5	5	-2	-2	-2
E 4 Investeringsfrämjande	47	48	49	-9	-48	-49
F 5 Stöd till konsumentorganisationer	4	4	4	+2	+2	+2
F 6 Stöd till konsumentforskning	2	2	2	+2	+2	+2

2. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om beräknad fördelning på anslag på utgiftsområde 24 Näringspolitik, för budgetåren 2000 och 2001 enligt tabell i yrkande 1.

1998/99:N330 av Alf Svensson m.fl. (kd) såvitt gäller yrkandena att riksdagen

23. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om statens naturvårdsansvar samt möjlighet för privatpersoner att förvärva mark i samband med Assi Domän AB:s avyttring av skogsmark,

24. med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt nedan (tkr):

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
D 4 Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet	29 892 000	+3 000 000
E 5 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	150 000 000	-150 000 000
G 3 Kostnader för omstrukturering av vissa statliga företag, m.m	75 000 000	-75 000 000
Totalt	254 892 000	-222 000 000

1998/99:N333 av Eva Flyborg m.fl. (fp) såvitt gäller yrkandet (10) att riksdagen med följande förändringar i förhållande till regeringens förslag anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt följande uppställning (tkr):

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
C 1 Konkurrensverket	62 465	+10 000
C 2 Konkurrensforskning	6 011	+6 000
E 5 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	150 000	-150 000
G 3 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.	75 000	-75 000
Summa för utgiftsomr.	2 689 000	-209 000

Utskottet

Inledning

Riksdagen fattar i dagarna beslut om ramarna för de olika utgiftsområdena för år 1999 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2000 och 2001. Finansutskottet har ställt sig bakom de ramar för utgiftsområde 24 Näringsliv som angivits i budgetpropositionen (bet. 1998/99:FiU1). I reservationer (m; kd; c; fp) förordas avvikelser från dessa ramar för åren 1999–2001 och i en reservation (mp) förordas avvikelser för åren 2000 och 2001. Av följande tabell framgår regeringens och de olika partiernas förslag. Ramen för utgiftsområde 24 för år 1999 är ca 2,9 miljarder kronor.

År	Ram	Avvikelser från ramen (milj. kr)					
		m	kd	v	c	fp	mp
1999	2 898	-123	-222	0	+144	-209	0
2000	2 837	-92	-222	0	+143	-179	-129
2001	2 966	-192	-322	0	+143	-279	-130

Efter ett inledande avsnitt om mål- och resultatfrågor redovisas i det följande regeringens förslag avseende de olika verksamheter som ingår i utgiftsområde 24 och motsvarande förslag i aktuella motioner. De förslag som framlagts i motionerna (m; kd; c; fp) har dock som utgångspunkt en annan ram för utgiftsområdet än vad regeringen har föreslagit och vad riksdagen i dagarna väntas ställa sig bakom (se bilaga). Utskottets ställningstagande redovisas samlat i ett avslutande avsnitt. Beslut om anslag inom ett utgiftsområde

skall, enligt budgetprocessens regler, fattas genom *ett* beslut. De olika anslagen skall alltså fastställas i ett och samma beslut.

Mål samt bedömning av regeringens resultatredovisning

Propositionen

Regeringen angav i budgetpropositionen för 1998 preliminära mål för utgiftsområdet. Enligt regeringens bedömning bör dock styrningen av verksamheterna ske på en mer detaljerad nivå än utgiftsområdesnivå för att styrningen skall fungera och för att resultatredovisningen till riksdagen skall förbättras. Regeringen framlägger därför – för riksdagens godkännande – följande mål för enskilda verksamhetsområden som komplement till befintliga mål som riksdagen har beslutat om i andra sammanhang:

– att förbättra förutsättningarna för företagande och entreprenörskap och att stärka drivkrafterna för ökad tillväxt och sysselsättning (verksamhetsområde A Näringspolitik),

– att erbjuda en ändamålsenlig och kvalitativt högtstående service i immaterial- och associationsrättsliga frågor, att utveckla system som underlättar internationella erkännanden, att bidra till att öppna marknader samt att bidra till statens ansvar när det gäller medborgarnas skydd för liv, hälsa, miljö och egendom (verksamhetsområde B Teknologisk infrastruktur),

– att främja ökad kunskap och kompetens i näringslivet för att stimulera tillväxt och förnyelse (verksamhetsområde D Teknisk forskning och utveckling),

– att medverka till genomförandet av en effektiv inre marknad, till ett öppet och starkt multilateralt handelssystem, till åtgärder för att främja svensk export samt att främja utländska direktinvesteringar i Sverige (verksamhetsområde E Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande),

– att konsumenterna skall ha en stark ställning på marknaden (verksamhetsområde F Konsumentfrågor),

– att hushållen skall ha goda möjligheter att utnyttja sina ekonomiska och andra resurser effektivt (verksamhetsområde F Konsumentfrågor),

– att konsumenternas hälsa och säkerhet skyddas (verksamhetsområde F Konsumentfrågor),

– att sådana konsumtions- och produktionsmönster utvecklas som minskar påfrestningarna på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling (verksamhetsområde F Konsumentfrågor).

Regeringen redovisar följande prioriteringar:

– att förenkla regelverket för framför allt små och medelstora företag,

– att stärka kunskapen om kooperativt företagande hos myndigheter och andra organ som har till uppgift att stödja nyföretagande,

– att främja utarbetande av regionala tillväxtavtal,

– att främja särskilt de små och medelstora företagens handel med övriga Europa,

– att främja handeln i Östersjöregionen,

– att fortsätta arbetet med att genomföra handlingsplanen för att uppnå miljömålet i konsumentpolitiken,

- att stärka konsumenternas ställning i informationssamhället,
- att ge konsumenterna tillgång till bättre information om priser och annan information beträffande dagligvaror,
- att arbeta för att konsumenterna skall få en starkare ställning i EU.

Förutom de stöd till ett visst utgiftsområde som redovisas via anslag på statsbudgetens utgiftssida förekommer även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av olika särregler i skattelagstiftningen, anför regeringen i ett inledande avsnitt (2.5). Dessa stöd brukar kallas saldpåverkande skatteavvikelser. Det handlar om avvikelser från en enhetlig beskattning, t.ex. att en viss grupp omfattas av en skattelättnad i förhållande till en enhetlig norm, vilket kan uppfattas som en skatteförmån. Skatteavvikelser som hänför sig till utgiftsområde 24 Näringsliv beräknas till 29,1 miljarder kronor netto för år 1998 och till 30,6 miljarder kronor netto för år 1999.

Utgiftsområdet innehåller många skilda verksamheter. För att resultatredovisningen skall bli relevant för riksdagen lämnar regeringen redovisning under respektive verksamhetsområde. Som ett led i regeringens arbete med att förbättra resultatredovisningen till riksdagen pågår en förändring av indelningen i verksamhetsområden. I ett första steg och i syfte att förbättra resultatredovisningen för verksamhetsområde Näringspolitik (A) flyttas fyra anslag från detta område till ett nytt verksamhetsområde, Övriga åtaganden (G).

För fem av verksamhetsområdena – Näringspolitik (A), Teknologisk infrastruktur (B), Konkurrensfrågor (C), Teknisk forskning och utveckling (D) samt Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (E) – finns ett inledande avsnitt med rubrik Resultatbedömning och med fem underrubriker, Tillståndet och utvecklingen inom området, De viktigaste statliga insatserna inom området, Effekter av de statliga insatserna, Regeringens slutsatser och Revisionens iakttagelser. Verksamhetsområdet konsumentfrågor (F) har endast två avsnitt – Resultatbedömning (utan de nyssnämnda underrubrikerna) och Revisionens iakttagelser. Det sista verksamhetsområdet, Övriga åtaganden (G), avser huvudsakligen statliga åtaganden som inte är föremål för mål- och resultatstyrning.

När det gäller området näringspolitik redovisar regeringen översiktligt utvecklingen på området och vilka statliga insatser som gjorts. Beträffande effekterna sägs att det är svårt att fastställa i hur stor utsträckning de statliga insatserna inom verksamhetsområdet eller andra inslag i småföretagspolitiken har bidragit till den positiva utvecklingen vad gäller antalet nya företag och färre konkurser. Det finns behov av bättre utvärderingar och analyser inom området. Något mål för år 1997 hade inte formulerats för hela verksamhetsområdet, konstateras det. För år 1998 angav regeringen preliminära mål för utgiftsområdet. Regeringen bedömer att verksamheten under år 1997 i stor utsträckning har bidragit till att uppfylla de mål som nu föreslås. Emellertid finns behov av att undersöka möjligheterna att närmare försöka härleda effekterna av de statliga insatserna och särskilja dessa från effekter som beror på andra faktorer, sägs det.

Beträffande området teknologisk infrastruktur lämnas också redovisningar av utvecklingen på området och vilka statliga insatser som vidtagits. Det som

sågs under rubriken Effekter av de statliga insatserna är dock i huvudsak redovisningar av vad som görs av berörda myndigheter. Under rubriken Slutsatser anförs att verksamheten under den kommande perioden bör bedrivas enligt samma inriktning som gäller för budgetåret 1998.

I avsnittet om konkurrensfrågor sågs att konkurrenspolitiken är ett av flera medel för att främja en väl fungerande marknadsekonomi. En rad olika omvärldsfaktorer påverkar de ekonomiska aktörerna på marknaderna på ett sätt som gör det svårt att isolerat klarlägga hur just konkurrenslagstillämpning och annan konkurrenspolitik påverkar struktur eller marknadsförhållanden i ekonomin. Detta har bl.a. konstaterats i Konkurrenslagsutredningens betänkande över de första årens tillämpning av konkurrenslagen. Under rubriken Slutsatser anför regeringen att de konkreta mål regeringen lagt fast för respektive verksamhet har uppfyllts av berörda myndigheter. Tillsammans med de övriga insatser som gjorts under budgetåret blir regeringens helhetsbedömning att arbetet på ett tillfredsställande sätt förbättrat förutsättningarna för en väl fungerande konkurrens och för en effektiv tillsyn av revisorsverksamheten.

I avsnittet om teknisk forskning och utveckling sågs under rubriken Regeringens slutsatser att resultat av FoU-verksamhet syns främst på lång sikt. Det innebär att styrande mål måste ha en viss varaktighet. Målen för verksamheten för perioden 1997–1999 lades fast i den forskningspolitiska propositionen hösten 1996. I övrigt redovisas de medel som finns på området, de vidtagna statliga insatserna och allmänt om syftet med verksamheten.

Beträffande området utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande innehåller avsnittet om resultatbedömning, som är relativt kort, i huvudsak en allmän beskrivning av verksamheten på området. Under rubriken Regeringens slutsatser sågs att regeringen bedömer att verksamheterna inom området har uppfyllt målen för verksamhetsområdet samt bidragit till att stärka näringslivets tillväxt och internationella konkurrenskraft.

Mål- och resultatfrågorna för verksamhetsområdet konsumentfrågor behandlas, som tidigare påpekats, under endast två rubriker, nämligen Resultatbedömning och Revisionens iakttagelser. Det förstnämnda avsnittet innehåller texter som till stor del mer eller mindre ordagrant överensstämmer med motsvarande text i föregående års budgetproposition.

Verksamhetsområdet övriga åtaganden (G) avser – som nämnts – huvudsakligen statliga åtaganden som inte är föremål för mål- och resultatstyrning.

Det har inte väckts några motionsyrkanden om mål- och resultatfrågor. I motion 1998/99:N299 (m) kommenteras dock redovisningen av skatteavvikelser i budgetpropositionen. Enligt motionärerna försöker regeringen visa att näringslivet får 30 miljarder kronor av staten genom s.k. skatteavvikelser. Redovisningen framstår som intetsägande, sågs det, med hänvisning till att i Sverige, som har världens högsta skatter, blir naturligtvis även skatteavvikelserna stora, eftersom vissa verksamheter inte skulle överleva utan undantagsregler. Något ”stöd” till verksamheterna inom utgiftsområdet handlar det inte om, framhåller motionärerna.

Utskottets ställningstagande och bedömning

Utskottet vill inledningsvis erinra om vad som anfördes i föregående års anslagsbetänkande (bet. 1997/98:NU1 s. 11):

Utskottet vill i sitt ställningstagande till frågan om mål- och resultatredovisning i budgetpropositionen inledningsvis framhålla den stora betydelse en sådan redovisning har. Om riksdagens ändrade roll – mot mer övergripande styrning i stället för detaljstyrning – skall få genomslag krävs en förändring av regeringens sätt att rapportera till riksdagen. Generellt gäller att regeringens redovisning måste vara mer konkret. Avgörande är härvid att verksamhetsmål formuleras på ett sådant sätt att de blir möjliga att följa upp. Detta innebär bl.a. att – utifrån de övergripande målen – ändamålsenliga delmål måste formuleras. – – – Enligt utskottets mening är det önskvärt att regeringen i nästa års budgetproposition lämnar en mer konkret och tydlig mål- och resultatredovisning än vad som görs i den förevarande budgetpropositionen. Likaså vill utskottet understryka vikten av utformningen av regleringsbrev och målformuleringarna i dessa.

Regeringen har i årets budgetproposition redovisat övergripande mål för de olika verksamhetsområdena, vilket inte var fallet föregående år. Vidare har regeringen gjort vissa omflyttningar från verksamhetsområdet näringspolitik till området övriga åtaganden. Dessa två förändringar kan ses som ett svar på utskottets önskemål om en mer tydlig mål- och resultatredovisning. Som nämnts är dock redovisningen av effekterna av de statliga insatserna och regeringens slutsatser för de olika verksamhetsområdena i flera fall ganska knapphändig.

En generell notering som kan göras är att kopplingen mellan innehållet i regleringsbrev och återrapporteringen i budgetpropositionen ibland förefaller vara mindre god. Regleringsbrev innehåller i många fall olika, relativt omfattande uppdrag. Däremot redovisas inte resultaten av dessa uppdrag i någon större utsträckning i budgetpropositionen.

Utskottet tillstyrker de i propositionen redovisade målen för de olika verksamhetsområdena. Det är angeläget att det arbete som pågår inom Regeringskansliet med att förbättra och konkretisera resultatredovisningen till riksdagen fortsätter. Utskottet vill därvid framhålla vikten av en bättre koppling mellan regleringsbrev och redovisningen till riksdagen.

Näringspolitik (A)

Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader (A 1)

Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) är central förvaltningsmyndighet för näringslivets tillväxt och förnyelse. Verket svarar för statliga insatser för att främja teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete, etablering och utveckling av små och medelstora företag samt regional näringslivsutveckling efter förutsättningarna i landets olika delar. NUTEK har följande fyra roller: vara nationell expert och stabsorgan, vara nationell samordnare, inneha nationellt programansvar samt svara för rådgivning och företagsfinansiering.

Regeringen beräknar anslaget för år 1999 till 214,3 miljoner kronor. Anslaget har tillförts 1,5 miljoner kronor för utredningsverksamheten från anslaget Regeringskansliet (C 1) under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Inga motioner har väckts beträffande detta anslag.

Småföretagsutveckling (A 2)

Propositionen

Från anslaget täcks kostnader för dels verksamhet med information, rådgivning och finansiering genom ALMI Företagspartner AB:s regionala utvecklingsbolag, dels vissa centrala insatser på småföretagsområdet genom främst NUTEK, bl.a. inom områdena internationalisering och innovationsfrämjande åtgärder, däribland s.k. såddkapital. Syftet med verksamheten är att underlätta utveckling och tillväxt inom småföretagssektorn, så att antalet livskraftiga och växande småföretag ökar.

En ökad betoning kommer att läggas vid främst verksamheten med såddkapital i enlighet med vad som anförs i 1998 års ekonomiska vårproposition, säger regeringen. Det innebär en ökning av resurserna med totalt 150 miljoner kronor under perioden 1999–2001, varav 50 miljoner kronor avser budgetåret 1999. Regeringen föreslår mot bakgrund härav ett anslag på 184,1 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionen

NUTEK:s verksamhet med s.k. såddfinansiering har visat goda resultat och bör tillföras ytterligare 5 miljoner kronor, anförs det i motion 1998/99:N299 (m). Motionärerna föreslår därför att anslaget Småföretagsutveckling skall ökas med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Enligt regleringsbrevet för det aktuella anslaget Småföretagsutveckling för budgetåret 1998 har anslagsposten (2) Såddfinansiering tagits upp med 40 miljoner kronor.

Stöd till kooperativ utveckling (A 3)

Propositionen

Anslaget disponeras för statsbidrag till kooperativ utveckling. Föreskrifter om detta finns i förordningen (1993:569) om statsbidrag till kooperativ utveckling. Statsbidrag kan ges till kostnadsfri information och rådgivning om kooperativt företagande. En viss del av medlen under anslaget kan användas för gemensamma insatser som syftar till att sprida information om kooperativt företagande och till gemensam kompetensutveckling för lokala kooperativa utvecklingscentrum (LKU). Merparten av stödet fördelas till för närvarande 24 LKU.

Stödet till kooperativ utveckling fördelas för närvarande genom beslut av regeringen. Regeringens ambition är dock att ansvaret för fördelningen av stödet skall överföras till lämplig myndighet fr.o.m. år 2000 då den pågående informationsinsatsen om kooperativt nyföretagande beräknas ha nått fullt genomslag.

Regeringen föreslår ett anslag för nästa budgetår på 16,5 miljoner kronor.

Motionerna

De näringspolitiska insatserna bör syfta till att skapa ett generellt bra näringslivsklimat. Olika företagsformer bör behandlas lika i regel- och skattesystem. Ett speciellt anslag för just kooperativ utveckling kan då inte motiveras, anför det i motion 1998/99:N299 (m). Därför föreslås att anslaget Stöd till kooperativ utveckling skall slopas.

Den kooperativa verksamheten i Sverige har vuxit under senare år, sägs det i motion 1998/99:N277 (v). För närvarande finns det 24 LKU, vilket innebär en ökning med 20 % på två år, konstaterar motionärerna. De föreslår att riksdagen skall uttala sig för att den i propositionen aviserade överflyttningen av ansvaret för fördelning av medlen från regeringen till lämplig myndighet år 2000 inte får leda till en nedprioritering av området.

Det här aktuella anslaget bör tillföras ytterligare 9 miljoner kronor för åren 1999, 2000 och 2001, anför det i motion 1998/99:N321 (mp). De resurser som går till ny Kooperation via LKU är mycket kostnadseffektiva, sägs det. LKU bedriver en blygsam men effektiv rådgivning under former som hittills inte erhållit någon ekonomisk garanti, anför motionärerna. De menar att det faktum att anslaget inte helt tagits i anspråk borde föranleda en mer kraftfull marknadsföring av stödformen.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avtog hösten 1997 liknande motionsyrkanden som de här aktuella (bet. 1997/98:NU1). Det ena yrkandet följdes upp i en reservation (mp).

I propositionen kopplas överflyttningen av ansvaret för fördelningen av medel till LKU från regeringen till lämplig myndighet till att den pågående informationsinsatsen om kooperativt nyföretagande då beräknas ha fått fullt genomslag. Det är sannolikt att regeringen meddelar sitt ställningstagande i frågan i nästa års budgetproposition för år 2000; ett ställningstagande som då kan bli föremål för motionsyrkande.

Turistfrämjande (A 4)

Turistdelegationen är central förvaltningsmyndighet för turistfrågor. Verksamheten inom turistområdet bedrivs dels av Turistdelegationen, dels av Sveriges Rese- och Turistråd AB (Turistrådet), som ägs gemensamt av staten och turistnäringslivet. Turistdelegationen har på regeringens uppdrag genomfört riktade studier av förutsättningarna för utveckling av svensk turism. Uppdraget redovisades i maj 1998. Turistdelegationens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Det av riksdagen våren 1995 beslutade övergripande målet för turistpolitiken, att Sverige skall ha en hög attraktionskraft som turistland och en långsiktigt konkurrenskraftig turistnäring, bör ligga fast, anför regeringen. De strategiska riktlinjer som lagts fram i det handlingsprogram som Turistdelegationen utarbetat bör även fortsättningsvis utgöra en grund för arbetet med att utveckla den svenska turistnäringen.

I samband med bildandet av Sveriges Rese- och Turistråd AB upprättades ett avtal mellan staten och turistnäringen. Näringen har bidragit med finansiering av marknadsföringsprojekt men har under år 1997 inte medverkat i finansieringen av verksamheten i bolaget i enlighet med avtalet. Regeringen avser därför att omförhandla den del i avtalet som behandlar finansieringen av bolagets verksamhet så att finansieringen tydliggörs.

Regeringen beräknar anslaget till 80,5 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (A 5)

Sveriges geologiska undersökning (SGU) är central förvaltningsmyndighet för frågor om landets geologiska beskaffenhet och mineralhantering. I detta ingår bl.a. att vara chefsmyndighet för Bergsstaten, den myndighet som utfärdar tillstånd och bedriver tillsyn enligt minerallagen (1991:45). SGU förvaltar och miljösäkrar sedan år 1998 statens civila beredskapslager av olja för krigssituationer inklusive anläggningar och annan statlig egendom som används för lagringen.

Regeringen avser att till SGU meddela nya långsiktiga mål för den geologiska undersökningsverksamheten. Verksamheten skall inriktas på att nå en snabbare rikstäckning men på den regionala nivån i stället för på den lokala nivån. Karteringen på den lokala nivån måste vara hårt behovsstyrd. Denna verksamhetsförändring beräknas kunna genomföras inom nuvarande anslagsram. SGU fick i början av år 1998 särskilda regionalpolitiska medel för att öka baskarteringen i de prospekteringsintressanta delarna av Sverige. Regeringen gör bedömningen att SGU under år 1999 kan finansiera en förlängning av detta uppdrag inom anslagets ram. För Bergsstaten gör regeringen bedömningen att handläggningstider på högst sex månader kommer att kunna nås under år 2000.

Regeringen beräknar anslaget till 188,0 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning (A 6)

Anslaget disponeras av SGU för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning. Någon särskild statlig finansiering av prospekteringsinriktad geologisk forskning rörande malmer, industriella mineral och bergarter har inte funnits sedan NUTEK:s projekt rörande prospekteringsinriktad malmgeologi upphörde vid årsskiftet 1994/95. Genom de medel som år 1998 avsatts för prospekteringsinriktad malmgeologisk forsk-

ning från det aktuella anslaget kan viss verksamhet stimuleras. Regeringen noterar det därvid uppkommande problemet att finansiera projekt inom övriga angelägna områden, då vissa redan beviljade projekt löper över flera år, men anser att satsningen på prospekteringsinriktad FoU bör fortsätta.

Regeringen beräknar anslaget till 4,8 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m. (A 7)

Anslaget disponeras av Sveriges geologiska undersökning (SGU) för att täcka kostnaderna för efterbehandling av oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak inom Malå kommun. Utförsäljning av petroleumprodukter kommer som planerat att slutföras under år 1999. I och med att lagringsanläggningarna successivt töms inriktas verksamheten helt på miljösäkring. Avyttring av materiel i anläggningarna samt anläggningsförsäljning kommer att pågå under åren 1998–2000. Miljösäkringen kommer att löpa med kontrollprogram under avsevärd tid. För miljösäkringen finns skäl att notera att de myndigheter som är tillståndsgivande enligt miljölagstiftningen har långa handläggningstider. Regeringen har för avsikt att låta utreda förutsättningarna för att även vissa andra oljelagringsanläggningar inom den statliga sektorn kan förvaltas och miljösäkras av SGU.

Regeringen beräknar anslaget till 35,0 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Stöd till varvsindustrin

Motionen

I motion 1998/99:N277 (v) föreslås att riksdagen skall göra ett uttalande om varvsstöd. De kvarvarande svenska varven lever i en ohållbar konkurrenssituation; varven i Norge och Förenta staterna samt i EU – förutom Sverige – subventioneras, anför motionärerna. Vänsterpartiet menar att svensk varvspolitik skall vara likvärdig med konkurrentländernas. Om det trots svenskt agerande inte skulle gå att komma till internationellt beslut om att ta bort varvssubventionerna till år 2000, bör Sverige anpassa sin varvspolitik till EU:s, anser motionärerna och beräknar kostnaden för detta till 100 miljoner kronor. Vänsterpartiet anser att ramen för utgiftsområde 24 bör höjas med 100 miljoner kronor för åren 2000 och 2001 och att denna utökade ram skall finansieras genom omDispositionering inom det totala utgiftstaket.

Vissa kompletterande uppgifter

I Sverige avskaffades den sista formen av direkt stöd till varvsindustrin vid årsskiftet 1992/1993. Inom OECD slöts i juli 1994 en överenskommelse mellan Europeiska gemenskapen, Finland, Förenta staterna, Japan, Republiken Korea (Sydkorea), Norge och Sverige. Avtalet innebär i princip att allt

direkt och indirekt statligt stöd till varvsindustrin skulle upphöra den 1 januari 1996. Avtalets ikraftträdande har försenats på grund av att Förenta staterna som enda part ännu inte ratificerat det. Avtalets förbud mot statligt stöd kommer att bli direkt tillämpligt i EU:s medlemsstater genom en av rådet beslutad EG-förordning.

Riksdagen har vid återkommande tillfällen behandlat och avslagit motionsyrkanden om återinförande av stöd till varvsindustrin. Vid det senaste tillfället, hösten 1997 (bet. 1997/98:NU1), anförde utskottet att det är mycket viktigt att olika industrigrenar erhåller konkurrensneutralitet i förhållande till motsvarande industrigrenar i konkurrentländerna. Utskottet ansåg vidare att det inte är en tillfredsställande ordning att det, till följd av att Förenta staterna ännu inte har ratificerat OECD-avtalet, fortfarande förekommer subventioner i Sveriges konkurrentländer. Regeringen bör med all kraft verka för att dessa upphör, anförde utskottet och gav i det sammanhanget sitt stöd till den linje som Sverige då drev inom EU och som innebär en strävan att komma bort från rena driftsstöd till förmån för stöd till forskning och utveckling och till innovationer. Utskottet erinrade också om den svenska garantiförordning för fartygsfinansiering som infördes år 1995.

Rådet beslöt i juni 1998 om en förordning (1540/98) om nya regler för stöd till varvsindustrin. Där konstateras att gemenskapens stödpolitik bibehållits i stort sett oförändrad sedan år 1987. Det finns fyra typer av stöd särskilt inriktade mot varvsindustrin, nämligen driftsstöd, nedläggningsstöd, omstrukturingsstöd och stöd till investeringar för innovationer. Driftsstödet kan utgå med maximalt 9 % av kontraktsvärdet före stödet vid fartygsbyggnadskontrakt med ett kontraktsvärde på mer än 10 miljoner ecu och med maximalt 4,5 % i övriga fall. Driftsstödet är planerat att upphöra den 31 december 2000.

Riksdagen beslöt våren 1995 om införande av ett kreditgarantisystem för fartygsfinansiering i syfte att underlätta försäljningen av svenskbyggda fartyg (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU15). Inom ramen för systemet kan staten garantera dels varvets finansiering, dels redarens finansiering för att förvärva fartyget. Garantisystemet är utformat så att det inte innehåller något statligt stöd, eftersom de premier som tas ut för utestående garantier långsiktigt täcker systemets kostnader.

Statsrådet Mona Sahlin besvarade i november 1998 en interpellation (1998/99:13) av Anders Karlsson (s) om vilka åtgärder regeringen kommer att vidta för att stödja svensk varvsnäring. I sitt svar redogjorde statsrådet för OECD-överenskommelsen och EG-förordningen. Beträffande överenskommelsen uppgav statsrådet att det under senare tid har kommit mer positiva signaler från den amerikanska kongressen som tyder på att avtalet skall kunna ratificeras av Förenta staterna under första delen av år 1999. Statsrådet anförde vidare att det inte är möjligt att återinföra ett svenskt varvsstöd av gammal modell. Om så vore fallet skulle det vara en långsiktigt dålig användning av statens medel, sade hon. Sverige bör i stället sträva efter att konkurrera med en fartygsverksamhet med ett högt förädlingsvärde och inte konkurrera med låga priser skapade på konstlad väg genom statligt stöd.

Stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrenskraft

Motionen

Ett nytt anslag, Stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrenskraft, bör tas upp i statsbudgeten och 114 miljoner kronor bör anvisas för budgetåret 1999, föreslås det i motion 1998/99:Fi210 (c). Jordbruket och livsmedelsnäringen i Sverige tvingas arbeta med betydligt högre kostnader i form av skatter och avgifter än vad som är fallet för motsvarande näringar i konkurrentländerna, anför motionärerna. De menar att den svenska jordbruks- och livsmedelsindustrin är i stort behov av konkurrenshöjande insatser.

Centerpartiet föreslår i sitt budgetalternativ i den nämnda motionen att 90 miljoner kronor per år skall anvisas under fyra år för en satsning på forskning och utveckling inom livsmedelssektorn, i enlighet med förslag i betänkandet En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:167). Under år 1999 föreslås också 2 miljoner kronor anvisas till ett program för gårdsbaserad livsmedelsförädling enligt förslag i den nämnda utredningen. Vidare föreslås satsningar på trädgårdsnäringen, innebärande ett femårigt stödprogram för strukturomvandling av växthusodlingen till en kostnad om 7 miljoner kronor per år. Dessutom föreslås 15 miljoner kronor per år som en kollektiv resurs för trädgårdsbranschens utveckling under fem år. Sammantaget föreslås ökade utgifter med 114 miljoner kronor för år 1999 och med 113 miljoner kronor för vardera året 2000 och 2001.

Vissa kompletterande uppgifter

Utredningen om livsmedelssektorns omställning och expansion – särskild utredare: landshövding Gunnar Björk – lade i december 1997 fram nyssnämnda betänkande om en livsmedelsstrategi för Sverige. I betänkandet presenterades förslag på följande områden: jordbruket, trädgårdsnäringen, livsmedelsindustrin, forskning och utveckling och exportfrämjande åtgärder. Några förslag till finansiering – bortsett från förslag om medfinansiering från EU – presenterades inte av utredningen. Mot bakgrund härav har utredningsförslagen varit föremål för fortsatt beredning inom Regeringskansliet, varvid flera departement varit berörda.

Utredningens förslag beträffande energiskatter, som syftar till att åstadkomma likvärdiga konkurrensförutsättningar mellan Sverige och andra EU-länder, behandlas inom ramen för en arbetsgrupp med företrädare för vissa departement samt Riksskatteverket. Översynen skall, med hänsynstagande till det inom EU pågående arbetet med ett nytt energibeskattningsdirektiv, beakta riktlinjerna för energibeskattningen i 1997 års energiöverenskommelse. I uppdraget ingår vidare att analysera och precisera den energiskattemodell som presenterats i Skatteväxlingskommitténs betänkande Skatter, miljö och sysselsättning (SOU 1997:11) och att behandla Alternativbränsleutredningens förslag som framlagts i betänkandet Bättre klimat, miljö och hälsa med alternativa drivmedel (SOU 1996:184). Utformningen av beskattningen för industrin, trädgårds- och jordbruksnäringarna samt energiproduktionen inom fjärr- och kraftvärmesektorerna kommer bl.a. att behandlas.

Arbetsgruppen planerar att redovisa resultatet av sitt arbete vid årsskiftet 1998/99.

När det gäller exportfrämjande åtgärder kan noteras att under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar finns ett särskilt anslag för exportfrämjande åtgärder (F 6). För budgetåret 1999 föreslår regeringen ett anslag på 15 miljoner kronor, vilket innebär en ökning jämfört med år 1998, då 10 miljoner kronor disponerades för denna verksamhet. I propositionen sägs att huvudansvaret för export- och marknadsföringsåtgärder ligger på näringen, men regeringen vill emellertid genom att främja export-satsningar bidra till en positiv utveckling inom sektorn.

Beträffande FoU-insatser pågår beredning av utredningens förslag inom Närings- och handelsdepartementets enhet för forskning och utveckling. I utredningsbetänkandet föreslogs ett nationellt FoU-program. Programmets huvudsyfte är att bidra till industriell förnyelse och kompetenshöjning i livsmedelsföretagen och samtidigt bidra till en kompetenshöjning vid svenska högskolor och universitet. Förslaget till FoU-program är framtaget i samarbete med livsmedelsindustrin och är väl förankrat inom denna. Den samlade satsningen föreslås omfatta följande delar:

- Industriella samverkansprojekt. Omfattningen av offentliga medel för denna satsning föreslås till 40 miljoner kronor per år. Näringslivets mottfinansiering beräknas till 20–50 % beroende på projekt samt företags struktur och storlek.

- Tre kunskaphöjande program, som beräknas till 25 miljoner kronor per år.

- Åtgärdsprogram för effektivare kunskapsutbyte och kunskaphöjning (teknikspridning), som beräknas till 20 miljoner kronor per år.

- Programledning med NUTEK som koordinator, vilket beräknas till 5 miljoner kronor per år.

Enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet pågår arbete på olika områden i linje med utredningens förslag. Inom NUTEK skall 20 miljoner kronor avsättas under andra halvåret 1998 och första halvåret 1999 för industriella samverkansprojekt inom livsmedelsområdet. Detta innebär att även EU:s strukturfondsmedel kan bli tillgängliga för insatsen. Tillsammans med insatser från industrin och medel från Teknikbrostiftelsen i Linköping bedöms dessa resurser i huvudsak motsvara de medel som utredningen föreslagit beträffande samverkansprojekt under den angivna perioden. För genomförandet av detta program avser NUTEK att tillskapa en styrgrupp med förankring i industri- och forskarvärlden. Denna styrgrupp kommer även att utgöra ett forum för att diskutera övergripande samordningsfrågor. NUTEK har inlett en programinsats, men det finns, enligt departementet, behov av ytterligare medel under de kommande åren.

Det har vidare avsatts totalt 60 miljoner kronor för att genomföra ett sådant teknikspridningsprogram som föreslagits av utredningen. Teknikbrostiftelserna i Lund och Göteborg har avsatt ca 40 miljoner kronor för programmet. Som en komplettering till detta har regeringen i augusti 1998 beviljat ett bidrag på 20 miljoner kronor för kompetenshöjande insatser i livsmedelsindustrin. Medlen kommer att disponeras av Institutet för Livsmedel och Bio-

teknik AB (SIK) för att täcka in de delar av landet som inte omfattas av de insatser som teknikbrostiftelserna svarar för.

Regeringen har vidare givit NUTEK i uppdrag att utreda förutsättningarna för inrättande av ett forskningsinstitut inom livsmedelsområdet i Kävlinge. Uppdraget skall rapporteras senare i december 1998, och en delrapport lämnades i september 1998. I delrapporten föreslås att institutet ges en forskningsinriktning mot kunskap om konsumenten och marknaden, kombinerad med en inriktning mot kunskap om produktutvecklingsprocessen. Institutets verksamhet bör också, enligt rapporten, kompletteras med ett produktutvecklingscentrum främst för små och medelstora företag samt med utbildningsverksamhet. Utredningen skisserar två alternativ till organisation och ägarskap av institutet. Det ena innebär att SIK tar huvudansvaret, och det andra innebär att huvudmannskapet tas av ett konsortium sammansatt av relevanta aktörer på området. I utredningens fortsatta arbete kommer den föreslagna inriktningen av forskningsverksamheten att beskrivas mer i detalj och en konsekvensanalys att göras. Även frågor kring ägarstruktur och organisationsformer kommer att penetreras djupare i samarbete med berörda aktörer.

Jordbruksminister Margareta Winberg besvarade i november 1998 en interpellation (1998/99:9) av Ingvar Eriksson (m) om situationen inom livsmedelsbranschen. Interpellanten hade frågat vilka åtgärder jordbruksministern avser att vidta som motverkar den nuvarande hotsituationen och som bidrar till de positiva signaler som är en nödvändighet om livsmedelsbranschen skall kunna utvecklas till en framtidsnäring i Sverige. I sitt svar hänvisade jordbruksministern till vad som sagts i regeringsförklaringen om att ett konkurrenskraftigt jordbruk är en viktig faktor för att motverka avfolkningen av landsbygden. Jordbruket skall ges villkor som är likvärdiga med andra näringars, sades det vidare. Jordbruksministern hänvisade också till tidigare nämnda utredning om livsmedelssektorn och uppgav att regeringen nu, efter remissbehandlingen, överväger vilka åtgärder som kan vara aktuella.

Stöd till kvinnors företagande

Motionen

Centerpartiet anser att de regionala kvinnliga resurscentrumen har en viktig roll i att utveckla kvinnors företagande, anför det i motionerna 1998/99: Fi210 (c) och 1998/99:N238 (c). De hittillsvarande satsningarna på kvinnliga resurscentrum på länsnivå måste permanentas och vidareutvecklas, heter det. I den förstnämnda motionen föreslås att ett nytt anslag för stöd till kvinnors företagande skall inrättas och att det för år 1999 skall tas upp med 60 miljoner kronor. Finansiering föreslås ske genom att anslaget Teknisk forskning och utveckling (D 1) engångsvis skall minska med motsvarande belopp. Det bör ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med förslag till långsiktig finansiering, anför motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

I den senaste regionalpolitiska propositionen (prop. 1997/98:62 s. 173) behandlades frågan om resurscentrum för kvinnor. Regeringen uppdrog i september 1994 åt NUTEK att, tillsammans med Glesbygdsverket, bygga upp ett nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC). Dessutom ålades länsstyrelserna att verka för att regionala resurscentrum för kvinnor byggs upp i landet.

Regeringen redovisade i propositionen att ca 60 miljoner kronor anslagits till regionala och lokala resurscentrum under år 1997. Länsstyrelserna bidrog med närmare 40 %, EU-medel svarade för närmare 30 % och andra finansierare, såsom länsarbetsnämnder, arbetsförmedlingar, kommuner, landsting, ALMI och olika bildningsförbund, svarade för resten. NUTEK håller för närvarande på med att via en enkät till samtliga regionala och lokala resurscentrum ta fram motsvarande uppgifter om finansieringen för år 1998.

I den regionalpolitiska propositionen påpekades också att regeringen anvisat 3 miljoner kronor till NRC för år 1998 och att motsvarande resurser skall anvisas för år 1999. Vidare sades att regeringen har avsatt 16,5 miljoner kronor för år 1998 för stöd till projekt vid regionala och lokala resurscentrum. Frågan om medel för år 1999 är nu föremål för beredning i Närings- och handelsdepartementet i samband med framtagande av regleringsbrev för år 1999.

Teknologisk infrastruktur (B)

Patentbesvärsrätten (B 1)

Patentbesvärsrätten är en fristående förvaltningsdomstol med uppgift att pröva överklaganden av beslut av Patent- och registreringsverket (PRV) enligt vad som föreskrivs i lagstiftningen för patent och mönsterskydd m.m. Anslaget motsvaras av inbetalningar från PRV till inkomstitel på statsbudgeten. PRV:s verksamhet med patent, varumärken och mönster skall ge ett överskott motsvarande kostnaderna för Patentbesvärsrätten.

Regeringens bedömning är att verksamheten inom myndigheten under den kommande perioden bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för arbetet för budgetåret 1998. Regeringen avser att utreda hur domstolens framtid på sikt skall se ut och om det går att sammanföra immaterialrättsliga mål i de allmänna domstolarna med de mål som Patentbesvärsrätten handlägger. Verksamheten kan, enligt regeringen, drivas vidare med ett något minskat anslag – en överföring med 561 000 kr till ett annat anslag inom utgiftsområde 24 föreslås.

Regeringen beräknar anslaget till 11,8 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet (B 2)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) är central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll samt nationellt ackrediteringsorgan

för laboratorier och för certifierings-, provnings- och besiktningsorgan. SWEDAC bedriver en betydande uppdragsverksamhet (ackreditering m.m.) som syftar till att uppnå acceptans av och förtroende för svenska provningar, certifieringar och andra bevis om överensstämmelse. Ackreditering innebär prövning och bekräftelse av kompetens hos kontrollorgan med fortgående tillsyn och förnyade bedömningar. Ackrediteringsverksamheten svarar för drygt 75 % av SWEDAC:s omsättning. Uppdragsverksamheten är helt självfinansierad.

SWEDAC samordnar, övervakar, ger råd och informerar i provnings- och kontrollfrågor till myndigheter. För att säkerställa att produkter med CE-märke (EG-märke) uppfyller fastställda och väsentliga säkerhets-, miljö- och hälsokrav bedriver föreskrivande myndigheter s.k. marknadskontroll. SWEDAC är ansvarigt för att samordna och stödja myndigheternas kontroll på den svenska marknaden. Regeringen avser att under våren 1999 återkomma till riksdagen med en särskild skrivelse som mer utförligt behandlar erfarenheter från omställningen av det svenska provnings- och kontrollsystemet sedan år 1993, med anledning av EES-avtalet och den framtida inriktningen.

Riksrevisionsverket bedömer att resultatredovisningen inte uppfyller väsentliga åiterrapporteringskrav enligt regleringsbrevet, främst vad gäller brister i rapporteringen avseende uppnådda prestationer, produktivitet och effekter. Till stor del beror detta på att myndigheten under ett utvecklingsarbete med införande av nya mål och rapporteringskrav inte hunnit integrera nya rutiner för denna typ av redovisning i ekonomi- och kvalitetssystem. Detta har nu åtgärdats, och integrering sker även i det miljöledningssystem som är under uppbyggnad. SWEDAC har också avgivit särskilda redogörelser om marknadskontrollen samt uppföljningar om införandet av kontrollordningar i öppna system. Därutöver lämnas löpande rapportering avseende genomförda marknadskontroller inom legal mätteknik. Nyligen har även avgetts en utredning om ädelmetallkontrollen. Regeringen bedömer därför att den sammantagna rapporteringen från SWEDAC inom dessa områden, som täcker en stor del av myndighetsverksamheten, väl uppfyller kravet på åiterrapportering och att ytterligare åtgärder därför inte behöver vidtas. Regeringens bedömning är att verksamheten inom myndigheten under den kommande perioden bör bedrivas enligt de mål som fastställts för SWEDAC:s myndighets- och uppdragsverksamhet för budgetåret 1998.

Regeringen beräknar anslaget till 16,1 miljoner kronor för nästa budgetår. Regeringens beräkning av anslaget innebär en ökning med 3 311 000 kr, varav 561 000 kr överförs från anslaget Patentbesvärsträtten (B 1) och 2 750 000 kr från det tidigare anslaget Exportkreditnämnden. Ökningen är avsedd för att dels kunna bedriva verksamheten på nuvarande nivå (då möjligheten att utnyttja anslagssparandet beräknas vara uttömd i och med 1998 års utgång), dels kunna utöka aktiviteterna i fråga om bl.a. marknadskontroll och information till näringslivet.

Inga motioner har väckts på detta område.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Bidrag till riksmätplatser (B 3)

Anslaget disponeras av SWEDAC för bidrag till följande fyra riksmätplatser: Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP), Flygtekniska försök-anstalten (FFA), Celsius Metech AB (namnändrat från FFV Mätteknik AB) och Statens strålskyddsinstitut (SSI). I SWEDAC:s uppgifter ingår ett övergripande samordnings- och medelsfördelningsansvar för investeringar och underhåll av utrustning hos riksmätplatserna, att utöva tillsyn samt att planera normaliehållningsinsatserna inom området.

Av tidigare utredningar och redovisningar framgår att riksmätplatserna har svårigheter att uppnå målsättningen vad gäller en hög standard på grund av medelsbrist, anför regeringen. Utbudet av fysikaliska storheter bedöms vara av tillräcklig omfattning och relevans samt medelsanvändningen effektiv. Forskningsaktiviteten bedöms inte vara tillräcklig. Regeringen anser att riksmätplatsorganisationen bör koncentreras och ges ett tydligt huvudmannaskap hos helstatliga Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP). Därigenom bildas en sammanhållen verksamhet, gemensam forskningsmiljö och klar ansvarsfördelning – ett "nationellt metrologiskt institut" inom SP – i likhet med vad som är fallet i många andra länder. Det råder en bred uppslutning om att riksmätplatsverksamheten hos SSI inte skall omfattas av koncentrationen, säger regeringen. SWEDAC skall även fortsättningsvis sköta fördelningen av medel till riksmätplatserna.

För att stärka landets primärmetrologi inom såväl fysikalisk som kemisk metrologi föreslår regeringen, som en engångsåtgärd, en ökning av bidraget med 15 miljoner kronor under år 1999, i enlighet med den ekonomiska vårpropositionen 1998. Av ökningen föreslås 13 miljoner kronor användas inom det fysikaliska området för huvudsakligen anskaffning av mätteknisk utrustning men även för flyttning av utrustning till SP i Borås och för kostnader i samband med detta. Resterande 2 miljoner kronor skall användas för att täcka SWEDAC:s kostnader i samband med utvecklingen av ett system med referenslaboratorier. Vidare föreslår regeringen att det årliga bidraget som används för internationell spårbarhet, underhåll av utrustning m.m. skall ökas permanent med ca 1,7 miljoner kronor, vilket finansieras genom en överföring från det tidigare anslaget Exportkreditnämnden.

Sammantaget beräknar regeringen anslaget till 24,9 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Elsäkerhetsverket (B 4)

Elsäkerhetsverket är förvaltningsmyndighet för tekniska säkerhetsfrågor på elområdet. De övergripande målen för verksamheten är att förebygga av elektricitet orsakad skada på person och egendom samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC). Regeringens bedömning är att verksamheten inom myndigheten under år 1999 bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för elsäkerhetsarbetet för budgetåret 1998.

Regeringen beräknar anslaget till 37,4 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Sprängämnesinspektionen (B 5)

Sprängämnesinspektionen är central förvaltningsmyndighet för frågor som rör brandfarliga och explosiva varor. Det övergripande målet för verksamheten är att förebygga att personer och egendom kommer till skada vid hantering av sådana varor.

Regeringen konstaterar att Riksrevisionsverket bedömt att årsredovisningens finansiella delar i allt väsentligt är rättvisande. Riksrevisionsverket bedömer dock att resultatredovisningen inte uppfyller väsentliga återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet. Regeringen har, med anledning av revisionens iakttagelser, bl.a. inom ramen för myndighetsdialogen påbörjat ett arbete tillsammans med myndigheten för att klara ut de aktuella återrapporteringskraven, vilket bl.a. innebär att regeringens återrapporteringskrav både för innevarande budgetår och för år 1999 kommer att förtydligas. Regeringens bedömning är att verksamheten inom myndigheten under år 1999 bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för Sprängämnesinspektionen för perioden 1997–1999.

Regeringen beräknar anslaget till 15,2 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Bidrag till standardisering, provnings- och mätteknisk FoU m.m. (B 6)

Från anslaget lämnas bidrag till standardiseringsverksamheten för att SIS Standardiseringen i Sverige som centralorgan, tillsammans med åtta auktoriserade standardiseringsorgan för olika verksamhetsområden, skall verka för svensk standardisering nationellt, europeiskt och globalt. Vidare lämnas bidrag till Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP) för uppgifter inom teknisk forskning och utveckling av mät- och provningsteknik samt därtill anknuten standardisering. Från anslaget finansieras även verksamheter inom området teknisk nomenklatur och informationsförsörjning.

Regeringen anser att nya uppgifter för standardiseringen samt ökad forskning avseende provnings- och mätteknik motiverar en anslagshöjning. Ökningen, som uppgår till ca 3,6 miljoner kronor, finansieras genom en överföring från det tidigare anslaget Exportkreditnämnden. Regeringen beräknar anslaget till 77 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (B 7)

Anslaget är avsett för fortsatt statlig medverkan för finansiering av verksamhet vid Patent- och registreringsverket avseende kostnader i samband med likvidation av företag. Frågor rörande vissa kostnader i samband med likvidation av företag som för närvarande handhas av Domstolsverket bör enligt

regeringens mening överförs till Patent- och registreringsverket. För att finansiera kostnader för denna verksamhet bör motsvarande medel överföras från Domstolsverket där motsvarande neddragnings har beräknats för anslaget Domstolsväsendet m.m. (C 1), anslagspost 5 Allmänna advokatbyråer, driftbidrag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Patent- och registreringsverket kommer under budgetåret att lägga fram ett förslag till hur verksamheten skall kunna avgiftsfinansieras. Regeringen skall överväga möjligheten att förenkla likvidationsförfarandet i den här typen av likvidationsfall så att kostnaderna för förfarandet kan minskas.

Regeringen beräknar anslaget till 9,4 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Den allmänna verksamheten hos PRV och handläggningstider

Propositionen

Patent- och registreringsverket (PRV) är central förvaltningsmyndighet för frågor om patent, varumärken, mönster, efternamn och förnamn samt för registreringsärenden angående aktiebolag, filialer, handelsbolag, ekonomiska föreningar och europeiska ekonomiska intressegrupperingar. PRV för även register över fysiska personers och dödsbonds konkurser samt över näringsförbud. Verksamheten vid PRV finansieras genom avgifter. Avgifterna skall ge full kostnadstäckning. Verksamheten med patent, varumärken och mönster skall ge ett överskott som motsvarar kostnaden för Patentbesvärstättens verksamhet.

Den genomsnittliga behandlingstiden var vid utgången av år 1997 för ett varumärkesärende 20 månader, att jämföra med regleringsbrevets mål om 10 månader, sägs det i propositionen. Arbetsproduktivitet och kostnadsproduktivitet sjönk tillfälligt i samband med att avdelningen flyttade till Söderhamn. Under mitten av våren 1999 beräknas de i regleringsbrevet angivna handläggningstiderna åter uppnås på varumärkes-, mönster- och namnområdena. Inom verksamhetsgrenen bolag slutbehandlas ca 50 % av ärendena inom två veckor, vilket är regeringens mål.

Motionen

I motion 1998/99:N238 (c) föreslås ett riksdagsuttalande om förkortade handläggningstider hos PRV. Det är viktigt att det kommer fram många innovationer i det svenska näringslivet, anför motionärerna. De noterar att för småföretagen kan den tidsutdräkt som handläggningen av olika ansökningar kan vara förenad med innebära stora kostnader. Mot bakgrund härav anser motionärerna att handläggningstiderna hos PRV måste förkortas.

Vissa kompletterande uppgifter

Regeringen beslöt i september 1998 att det inom Närings- och handelsdepartementet skall inrättas en interdepartemental arbetsgrupp för beredning av förslag som lämnats av Småföretagsdelegationen och den inom EU tillsatta

s.k. BEST-gruppen (Business Environment Simplification Task Force). Regeringen aviserade i vårpropositionen (prop. 1997/98:150) åtgärder i linje med några av de förslag som Småföretagsdelegationen hade presenterat. Ett av dessa rörde arbetet på myndigheter med att förkorta handläggningstiderna. Regeringen anförde i propositionen (s. 29) följande:

Myndigheternas handläggningstider skall i ett första steg förkortas med 25 procent i särskilt utvalda ärenden. Regeringen avser att skärpa existerande punktlighetsmål i regleringsbrevens samt att införa sådana för samtliga handläggande myndigheter. Kontroll och uppföljning skall skärpas.

I september 1998 gav regeringen uppdrag rörande förkortade handläggningstider åt följande myndigheter: PRV, NUTEK, Tullverket, Kemikalieinspektionen, Statens livsmedelsverk, Arbetsmarknadsstyrelsen samt länsstyrelserna i Västernorrlands och Västerbottens län. I uppdraget sades att regeringen överväger att i regleringsbrevens för år 1999 skärpa kraven på kortare handläggningstider för vissa myndigheter som handlägger ärenden av stor betydelse för företag. För att regeringen skall kunna utforma dessa krav med fullt utnyttjande av myndigheternas egna analyser och med hänsyn till pågående arbete gavs myndigheterna i uppdrag att genomföra en översyn och analys av sina interna handläggningsrutiner. Bedömningen skall bl.a. innehålla en redovisning av ärendetyper av betydelse för företag där handläggningstiderna utifrån gällande regelverk uppvisar goda förutsättningar att kunna förkortas. Uppdraget skulle redovisas senast den 16 november 1998, så att redovisningen kan utgöra underlag för eventuella ändringar i respektive myndighets regleringsbrev. PRV:s rapport avlämnades i mitten av november 1998.

PRV har också, enligt regleringsbrevet för budgetåret 1998, haft regeringens uppdrag att redovisa hur verket fram till den 31 december 2002 skall kunna sänka handläggningstiden för patent från tre år till 18 månader. Detta uppdrag redovisades i juni 1998.

Konkurrensfrågor (C)

Konkurrensverket (C 1)

Propositionen

Konkurrensverket är central förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor. Regeringen bedömer det som centralt att det ökade handlingsutrymme som uppstått som en följd av att den s.k. ärendebulken arbetats av utnyttjas för egna, nya initiativ och uppföljning av tidigare fattade beslut vad gäller misstänkta överträdelse av konkurrensreglerna. Det finns därför inte skäl att påtagligt ändra den resursmässigt höga prioritet (80 %) som hittills legat på den verksamhetsgren som gäller konkurrenslagstillämpningen, anfördes det. En diskussion och eventuell förändring vad gäller balansen mellan de olika verksamhetsgrenarna bör ske först sedan Konkurrensverket hunnit vinna viss erfarenhet från övergången från mer reaktiv verksamhet utifrån ansökningar till en mer egeninitierad och aktiv konkurrensövervakning, menar regeringen. Den anser att inriktningen av Konkurrensverkets verksamhet skall behållas oförändrad för år 1999.

Regeringen beräknar anslaget för nästa budgetår till 62,5 miljoner kronor, vilket innefattar en överföring med 0,7 miljoner kronor till anslaget Konkurrensforskning (C 2).

Motionerna

Riksdagen bör göra ett uttalande om att Konkurrensverket skall stärkas, anför det i motion 1998/99:Sk310 (m). En vital konkurrens skärper effektiviteten och ökar välbefindandet, säger motionärerna och menar att insatser för att främja konkurrensen därmed är ett viktigt inslag i en politik som bidrar till att göra Sverige mer utvecklingskraftigt.

I motion 1998/99:N299 (m) föreslås att anslaget till Konkurrensverket skall ökas med 2 miljoner kronor, i stället för den mindre neddragning som regeringen föreslår. Myndigheten bedriver en mycket viktig verksamhet, och anslaget borde enligt gjorda erfarenheter snarast ökas så att arbetet för en bättre och sundare konkurrens kan intensifieras, anför motionärerna.

En ökning av anslaget till Konkurrensverket med 10 miljoner kronor för nästa budgetår föreslås i de två motionerna 1998/99:Fi211 (fp) och 1998/99:N333 (fp). Konkurrensverket bör ges större möjligheter att agera "konkurrenspolis" genom ökade resurser till egna undersökningar och uppföljningar, anför det i den sistnämnda motionen. För närvarande koncentreras arbetet till de anmälningar som kommer in till verket och handläggningstiderna blir i vissa fall mycket långa, säger motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avtog hösten 1997 liknande motionsyrkanden som de här aktuella (bet. 1997/98:NU1).

Enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet har Konkurrensverket – under den budgetsanering som ägt rum de senaste åren – utsatts för förhållandevis mindre besparingskrav jämfört med andra myndigheter. Verket har därmed givits tid och resurser att arbeta av den stora mängd ansökningsärenden som uppkom i samband med införandet av den nya konkurrenslagstiftningen år 1993. När nu denna ärendemängd är avklarad kommer Konkurrensverket att övergå till en mer egeninitierad och aktiv konkurrensövervakning och därvid kunna använda de resurser som frigjorts. I realiteten anses därmed det föreslagna anslaget innebära en betydande resursförstärkning för det konkurrensfrämjande arbetet.

Konkurrensforskning (C 2)

Propositionen

Konkurrensverket disponerar medlen under anslaget för att främja och stödja forskning inom konkurrensområdet. Verksamheten syftar till att ge kunskap om olika marknadens funktionssätt, effekter av konkurrensbegränsningar samt verkningarna av olika konkurrenspolitiska medel. Verksamhetsmålet

för stödet till forskningen är formulerat så att prioritet skall ges sådana forskningsprojekt som är av betydelse för Konkurrensverkets verksamhet.

Mot bakgrund av lämnade redovisningar och resultatet av en oberoende utvärdering bedömer regeringen att en viss förstärkning av anslaget är befogad. Detta är av betydelse för att även fortsättningsvis kunna bedriva ett fortlöpande och kvalitativt arbete inom området. Regeringen har dock inte funnit vägande skäl att ändra på utformningen och inriktningen av stödet. Regeringens beräkning av anslaget på 6,0 miljoner kronor innebär en ökning med 4,2 miljoner kronor jämfört med år 1998. Ökningen finansieras genom besparingar inom utgiftsområde 24 på anslagen Konkurrensverket (C 1) – 0,7 miljoner kronor, Avgifter till vissa internationella organisationer (A 8) – 1 miljon kronor och Teknisk forskning och utveckling (D 1) – 2,5 miljoner kronor.

Motionerna

I motionerna 1998/99:Fi211 (fp) och 1998/99:N333 (fp) föreslås en ökning av anslaget till konkurrensforskning för nästa budgetår med 6 miljoner kronor, vilket innebär en fördubbling jämfört med regeringens förslag. Forskningen kring konkurrensfrågor, t.ex. undersökningar av konkurrensförhållanden på olika svenska marknader och effekter av olika slags regleringar, är av stor vikt för Konkurrensverkets långsiktiga arbete och möjligheter att föreslå förändringar i lagar och regler, anförs det i den sistnämnda motionen.

En minskning av anslaget till konkurrensforskningen med 2 miljoner kronor för åren 1999–2001 föreslås i motion 1998/99:N321 (mp). Motionärerna anser att konkurrensforskningen inte skall högprioriteras i förhållande till konsumentforskningen på det sätt som regeringen anses göra. De föreslår i stället att anslaget till konkurrensforskningen skall ligga kvar på den tidigare nivån och att ökningen på 2 miljoner kronor skall läggas på konsumentforskning. Därmed skulle konkurrens- och konsumentforskningen få lika stora anslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög hösten 1997 liknande motionsyrkanden om ökade medel som de här aktuella (bet. 1997/98:NU1).

Förstärkningen av anslaget till konkurrensforskning – i praktiken mer än en fördubbling – skall, enligt Närings- och handelsdepartementet, ses som en tydlig markering av den vikt som läggs vid behovet av att stärka kunskaperna om olika marknaders funktionssätt, effekter av konkurrensbegränsningar och verkningarna av olika konkurrenspolitiska medel. Forskning kring dessa frågor anses dessutom ha konsumentpolitisk betydelse, eftersom konkurrenspolitiken ytterst syftar till att stärka konsumenternas ställning på olika sätt.

Revisorsnämnden

Revisorsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om godkännande, auktorisation och tillsyn av revisorer samt registrering av revisionsbolag. Det

övergripande målet för myndighetens verksamhet, som är avgiftsfinansierad, är att den skall leda till att samhällets behov av kvalificerade oberoende externa revisorer och revisionsbolag tillgodoses samt att den revisionsverksamhet som de bedriver är av hög kvalitet och uppfyller höga etiska krav. Intäkterna budgeteras till 11,3 miljoner kronor för år 1999.

Inga motioner har väckts på detta område.

Teknisk forskning och utveckling (D)

Teknisk forskning och utveckling (D 1)

Propositionen

Anslaget disponeras av främst NUTEK. Målet för verksamheten är ökad kunskap och kompetens i näringslivet för att därigenom stimulera tillväxt och förnyelse. Regeringen har ställt upp följande kompletterande mål för verksamheten:

- att stärka näringslivets kompetensutveckling, konkurrenskraft och tillväxt på det internationella, nationella och regionala planet,
- att bidra till att stimulera näringslivets teknikutveckling och skapa gynnsamma förutsättningar för företagen genom en, i internationell jämförelse, konkurrenskraftig FoU-miljö i landet,
- att bidra till ökad långsiktig näringslivsrelevans i svensk forskning,
- att bidra till svenska forskares och företags deltagande i internationellt samarbete,
- att bidra till att fler små och medelstora företag deltar i FoU-samarbeten.

Anslaget avser långsiktiga verksamheter. De föreliggande riktlinjerna och målen bör ligga fast, anför regeringen. För att uppfylla de ställda målen skall NUTEK även fortsatt initiera och stödja forskning och utveckling och framför allt forskningssamverkan mellan näringsliv och högskola. Insatserna för att generellt stärka näringslivsrelevansen inom FoU-systemet skall utvecklas. Uppdraget att stärka utvecklingskraften i små och medelstora företag ligger fast liksom uppdraget att stimulera det svenska näringslivets medverkan i EU:s forskningsprogram, sägs det i propositionen. Insatser behöver också göras för att löpande analysera på vilka områden det finns särskilt goda förutsättningar för svenskt näringsliv att vidareutvecklas, anför regeringen. Ett utvecklingsprogram, Teknisk framsyn, har etablerats för detta syfte.

Med hänvisning till den snabba utvecklingen på IT-området finns det anledning för Sverige att fortsätta utvecklingsarbetet med en kraftfull och långsiktig strategi på IT-området, anser regeringen. En sådan strategi syftar bl.a. till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft, att skapa nya företag och nya arbeten och att trygga välfärden. De snabba förändringarna i den internationella ekonomin förutsätter, enligt regeringen, förstärkta insatser för teknikpolitiska analyser. NUTEK skall ges fortsatta uppdrag på detta område.

Regeringen beräknar anslaget för nästa budgetår till 689,2 miljoner kronor. Därvid har en överföring med 2,5 miljoner kronor gjorts till anslaget Konkurrensforskning. Regeringen begär vidare riksdagens bemyndigande att låta

staten under år 1999 ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk forskning och utveckling för de fyra budgetåren 2000–2003 om högst 500, 425, 200 respektive 130 miljoner kronor.

Motionerna

Anslaget till teknisk forskning och utveckling bör ökas med 110 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag, anføres det i motion 1998/99:N299 (m). Regeringen har tidigare genomfört mycket kraftiga besparingar när det gäller teknisk forskning och utveckling, säger motionärerna. De hävdar att verksamheten vid flera viktiga vetenskapliga institutioner riskeras som en följd av detta. På sikt hotar besparingen de svenska företagens teknikförsörjning och konkurrenskraft, menar motionärerna och erinrar om att Moderata samlingspartiet tidigare har avvisat regeringens besparingar.

I motion 1998/99:Fi210 (c) föreslås en engångsvis minskning av anslaget Teknisk forskning och utveckling för nästa budgetår med 60 miljoner kronor. Dessa medel avses, som tidigare redovisats, användas för att finansiera det i samma motion förslagna, nya anslaget Stöd till kvinnors företagande som tagits upp med motsvarande belopp. Centerpartiet förutsätter att det här aktuella anslaget kommer att ingå i den strategi för de framtida forskningsresurserna som partiet begär under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Det bör ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med förslag till långsiktig finansiering av den engångsvisa neddragningen av anslaget, anför motionärerna.

Anslaget kan minskas med 90 miljoner kronor för åren 2000 och 2001, anføres det i motion 1998/99:N321 (mp). Eftersom forskningsstiftelserna disponerar ansevärd resurser och med hänvisning till den insyn och den demokratiska påverkan i dessa som föreligger bör det här aktuella anslaget kunna minskas något, anser motionärerna. De föreslår också att ALMI bör få disponera 150 miljoner kronor under anslaget för nydanande forskning och utveckling i småföretagen. Av de medel som ALMI föreslås få disponera bör en ram på 50 miljoner kronor avsättas för miljöteknik.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslag hösten 1997 liknande motionsyrkanden om ökade respektive minskade medel som de här aktuella (bet. 1997/98:NU1). Yrkandet om minskade medel följdes upp i en reservation (mp).

Anslaget till teknisk forskning och utveckling har skurits ned med ca 40 % eller ca 400 miljoner kronor på två år. Ungefär hälften av dessa besparingar har kompenseras med stiftelsemedel från Stiftelsen för strategisk forskning och Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling. Det är, enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet, oklart vad som kommer att ske med dessa finansieringsåtaganden på några års sikt.

Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader (D 2)

Under anslaget anvisas medel till lönekostnader och övriga förvaltningskostnader vid Rymdstyrelsen. Regeringen beräknar anslaget till 14,5 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Rymdverksamhet (D 3)

Propositionen

Verksamhetsmål för Rymdstyrelsen är att bidra till att stärka följande:

- konkurrenskraften i svensk rymdindustri,
- den rymdanknutna näringsverksamheten i Kirunaregionen,
- användningen av rymdteknik inom för samhället viktiga områden.

Dessa mål uppfylls genom insatser för rymdforskning, fjärranalys, industriutveckling och genom deltagande i det europeiska rymdsamarbetet inom European Space Agency (ESA) och Sveriges bilaterala samarbete främst med Frankrike. Regeringen bedömer att rymdverksamheten i allt väsentligt bedrivits på ett ändamålsenligt sätt och att de resultat som uppnåtts väl svarar mot de fastställda målen. Resultatbedömningen har inte föranlett förändringar i de övergripande målen.

Regeringen beräknar anslaget till 529,6 miljoner kronor för nästa budgetår. Vidare begär regeringen riksdagens bemyndigande att låta staten ta på sig förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 miljoner kronor efter år 1999.

Motionen

Riksdagen bör göra ett uttalande om att den besparing på 50 miljoner kronor som gjordes på det här aktuella anslaget under år 1998 bör återföras till anslaget så snart budgetläget medger detta, anför det i motion 1998/99:N233 (v). Även om rymdverksamheten är på väg att bli alltmer kommersiell är det motiverat med statliga insatser i de fall då staten är avnämare, t.ex. för rymdforskning, väderdata, klimatforskning och miljöövervakning, anser motionärerna. Det är viktigt för svenska forskare och svenska företag att få möjlighet att delta i de nya projekten. Sverige har ett stort kunnande inom området som under lång tid byggts upp, bl.a. vid SSC Satellitbild AB och som nu utökats genom tillkomsten av Miljö- och rymdforskningsinstitutet i Kiruna, sägs det. Med tanke på det kunnande som finns i Sverige inom rymdområdet och den stora framtidspotential som finns för rymdtillämpningar är det, enligt motionärerna, angeläget att fortsatt statligt stöd ges såväl till deltagande i ESA:s tillämpningsprojekt som till upprätthållande av den nationella kompetensen.

Vissa kompletterande uppgifter

Besparingen på 50 miljoner kronor för budgetåret 1998 var en del av de besparingsåtgärder som riksdagen, på förslag av regeringen, beslöt om våren 1995 som ett led i budgetsaneringen (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95: NU18).

Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet (D 4)

Propositionen

Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet (STATT) är en offentlig stiftelse med svenska staten och Ingenjörsvetenskapsakademien som stiftare. Syftet är att – genom bevakning och rapportering om den tekniska och industriella utvecklingen i olika industrinationer – bidra till ökad produktivitet och konkurrenskraft i svenskt näringsliv och ökad allmän kunskap om utvecklingen utomlands.

STATT har mött den under de senaste åren minskade resurstilldelningen genom en minskning av antalet teknisk-vetenskapliga attachéer och en ökning av antalet industriattachéer, vilka i huvudsak är uppdragsfinansierade, sägs det i propositionen. Ett projekt för teknikstyrd affärsutveckling som vänder sig till små och medelstora företag väntas på sikt öka uppdragsintäkterna.

Regeringen beräknar anslaget till 29,9 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

Anslaget till STATT bör ökas med 2 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag, anför det i motion 1998/99:N299 (m). Regeringen har tidigare dragit ned på satsningen på tekniska attachéer, erinrar motionärerna om och anser att detta kan försämra tillgången på värdefull teknisk information för svenskt näringsliv.

Med en minskning av antalet tekniska attachéer avhänder sig Sverige ett av de viktigaste instrumenten för utveckling av svenska företag, nämligen importen av kunskap, anför det i motion 1998/99:N277 (v). Även om en del av verksamheten ersätts av uppdragsfinansierade industriattachéer innebär minskningen en inskränkning i bredden i kunskapsinhämtandet, menar motionärerna. De anser att riksdagen bör anmoda regeringen att överväga hur detta skall kompenseras.

I motion 1998/99:N330 (kd) föreslås en ökning av anslaget med 3 miljoner kronor. Regeringens förslag att den av riksdagen för år 1997 beslutade sänkta nivån av anslaget till STATT skall gälla även för den kommande treårsperioden anser inte motionärerna vara förenligt med de ambitioner som bör präglade näringspolitiken. Bevakning av och rapportering om den tekniska och industriella utvecklingen i olika industrinationer är av stor vikt för Sveriges möjligheter att hävda sig som ett konkurrenskraftigt industriland, sägs det.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avtog hösten 1997 liknande motionsyrkanden om ökade medel som de här aktuella (bet. 1997/98:NU1).

Regeringskansliet har genom ett särskilt beslut i oktober 1998 tilldelat STATT ett bidrag om 6 miljoner kronor för att under en tvåårsperiod genomföra förnyelseinsatser inom sitt verksamhetsområde. Detta innebär bl.a. verksamhet i Sydostasien och andra avlägsna delar av världen. I samband härmed skall också tidsbegränsade och flexibla specialistinsatser provas.

Inom Närings- och handelsdepartementet pågår ett arbete med översyn av den teknisk-vetenskapliga verksamhet som bedrivs i offentlig regi – dvs. inte endast STATT:s verksamhet. Departementet har givit ett uppdrag till konsulter att göra en översiktlig kartläggning av de viktigaste källorna för det svenska näringslivet och den svenska offentliga sektorns informations- och kunskapsförsörjning. Det statliga engagemanget på området, bl.a. i form av finansiering, skall studeras liksom de motiv för statligt engagemang som kan finnas. I uppdraget ingår också att analysera resultatet av kartläggningen och göra en bedömning av hur svenskt näringsliv och offentlig sektor förmår orientera sig i informationssamhället, hur deras kunskapsbehov täcks och om några trender kan skönjas. Förslag till lämpliga anpassningar av nuvarande statliga insatser skall lämnas. Uppdraget skall redovisas i en preliminär rapport i december 1998 och i en slutrapport senast den 1 februari 1999. Rapporterna avses utgöra underlag för skrivningar i nästa års budgetproposition.

Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (D 5)

Propositionen

Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är ett samfund av invalda ledamöter som är verksamma inom teknik, vetenskap, industriell produktion och ekonomi. IVA:s huvuduppgift är att till samhällets gagn främja ingenjörsvetenskap och näringsliv. Verksamheten inriktas på att följa, analysera och informera om den tekniska och industriellt-ekonomiska utvecklingen samt att skapa och initiera samverkan mellan olika teknikområden. Från anslaget lämnas statens bidrag till IVA:s grundläggande verksamhet.

Regeringen beräknar anslaget till 5,4 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionen

I motion 1998/99:N321 (mp) föreslås en minskning av det aktuella anslaget med 2 miljoner kronor för åren 1999, 2000 och 2001. Motionärerna anser att det av utredningar och program från akademien framgår att den är helt oförstående till de krav som en hållbar utveckling ställer på tekniken.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avtog hösten 1997 ett liknande motionsyrkande som det här aktuella (bet. 1997/98:NU1). Yrkandet följdes upp i en reservation (mp).

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (E)

Kommerskollegium (E 1)

Kommerskollegium är central förvaltningsmyndighet för utrikeshandel och handelspolitik. Myndigheten skall verka för en väl fungerande inre marknad och ett öppet och starkt multilateralt handelssystem och fortsatt liberalisering av handeln.

Regeringen beräknar anslaget till 53,6 miljoner kronor för nästa budgetår. Vidgade ansvarsområden och ökade arbetsuppgifter motiverar en ökning av anslaget, anför regeringen. Ökningen, som uppgår till 6 miljoner kronor, skall finansieras genom en överföring från det tidigare anslaget Exportkreditnämnden. De ökade medlen är avsedda för kompetensförstärkning och utåtriktade informationsinsatser om de nya uppgifterna. Anslaget föreslås vidare minskas med 13 000 kr för löpande arkivkostnader genom överföring till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, anslaget Riksarkivet och landsarkiven (F 1).

Inga motioner har väckts på detta område.

Exportfrämjande verksamhet (E 2)

Propositionen

Anslaget disponeras för utbetalning till Sveriges Exportråd. Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Exportförening. Nu gällande avtal är från år 1998 (prop. 1997/98:1 utgiftsområde 24, bet. 1997/98:NU1). Exportrådet skall som centralt serviceorgan inom exportfrämjandet initiera, planera, samordna, marknadsföra och genomföra åtgärder för att främja svensk export. Små och medelstora företag skall prioriteras.

Riksrevisionsverket (RRV) föreslog i rapporten Statliga insatser för att främja export från små och medelstora företag (RRV 1996:67) att Exportrådets roll som centralt organ inom exportfrämjandet skall förstärkas och att de övriga aktörernas roller och uppgifter skall förtydligas. Regeringen delar RRV:s syn på att Exportrådets roll som centralt exportfrämjande organ bör stärkas och lämpliga samarbetsformer utvecklas med andra organ på detta område. Enligt regeringens mening är det angeläget att länsstyrelser och kommuner i större utsträckning anlitar Exportrådets kompetens i Sverige och utomlands när det gäller insatser av exportfrämjande natur.

Regeringen bedömer att Exportrådet fortsätter att utvecklas positivt i enlighet med de förutsättningar som lades fast i statsmakternas beslut år 1992 och att exportfrämjandet är av stor betydelse som instrument i närings- och handelspolitiken. Regeringen föreslår en ökning av anslaget för år 1999 med 30 miljoner kronor. Av dessa medel skall, enligt förslag i 1998 års ekonomiska vårproposition, 12 miljoner kronor användas för programmet Marknadsplats Europa, vilket skall inriktas på främjande av små och medelstora företags handel med Europa. Vidare skall 10 miljoner kronor användas för satsningar på informationsteknik. Slutligen skall 8 miljoner kronor överföras till det här aktuella anslaget från utgiftsområde 19 Regional utjämning och

utveckling, anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder (A 1). Sammantaget beräknar regeringen anslaget till 157,7 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

Riksdagen bör göra ett uttalande om att det behövs en översyn och samordning av de statliga insatserna för främjande av export, anför det i motion 1998/99:N299 (m). Statens exportfrämjande utförs av många aktörer som agerar oberoende av varandra, konstaterar motionärerna. RRV:s förslag syftar till att få en mer sammanhållen struktur för de exportfrämjande aktörerna. Regeringen säger sig i budgetpropositionen dela RRV:s syn, men har underlåtit att komma med förslag till praktiska åtgärder, påpekar motionärerna. De anser att exportfrämjandet bör bedrivas med tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan aktörerna för att bli mer slagkraftigt. RRV:s förslag att förstärka Exportrådets roll som sammanhållande kraft bland de offentliga aktörerna bör därför genomföras.

I motion 1998/99:Fi210 (c) föreslås att det aktuella anslaget skall ökas med 30 miljoner kronor. De ökade medlen skall användas för att stärka den svenska exporten av miljöanpassad teknik. Sverige importerar för närvarande mer miljöanpassad teknik än som exporteras, säger motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

I budgetpropositionen anför regeringen, som nämnts, att Exportrådets roll som centralt exportfrämjande organ bör stärkas. Denna inställning kommer till uttryck t.ex. i ett regeringsbeslut i september 1998 om bidrag till exportutveckling för småföretag i regionalpolitiskt prioriterade regioner. Beslutet innebär att 36 miljoner kronor skall användas för en kampanj för exportutveckling för småföretag och att Exportrådet skall administrera verksamheten. Det redan etablerade samarbetet mellan Exportrådet, ALMI Företagspartner AB och lokala handelskamrar inom ramen för s.k. exportcentrum skall byggas ut med syfte att göra verksamheten mer tillgänglig för företagen.

Genom ett regeringsbeslut i september 1998 beviljades Exportrådet ett bidrag på 12 miljoner kronor för att under tre år genomföra ett program med syfte att främja export av miljöteknikrelaterade varor och tjänster. Programmet skall koncentreras till regionalpolitiskt prioriterade områden och planeras och genomföras tillsammans med regionala aktörer.

En särskild utredare, verkställande direktören Lars Hallén, har haft i uppdrag att göra en kartläggning av möjligheter och hinder för en ökad export av tjänster och produkter inom miljösektorn. I betänkandet "Sustainable Sweden" – a success story (SOU 1998:118) redovisas en samlad strategi och handlingsplan för att främja en internationalisering av ett svenskt miljöanpassat näringsliv i syfte att öka försäljningen av svenska produkter och tjänster med höga miljöprestanda på världsmarknaden samt bidra till en uthållig välfärd. Enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet pågår beredning inom Regeringskansliet, med inriktning på att utredningen skall ges tilläggsdirektiv.

AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning (E 3)

Anslaget disponeras för ersättning till AB Svensk Exportkredit (AB SEK) för eventuellt underskott utgörande skillnaden mellan intäkter och kostnader, huvudsakligen ränteintäkter och räntekostnader, inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter. Villkoren för krediterna följer den s.k. consensusöverenskommelsen inom OECD. Anslaget omfattar även kostnader för räntestöd till finansiering av export av fartyg, en stödform som upphörde år 1989, och kostnader för vissa förmånliga krediter till u-länder, dock enbart åtaganden som gjorts t.o.m. år 1984. Anslagsbelastningen hänförs för närvarande uteslutande till kostnader för vissa förmånliga krediter till u-länder.

Regeringen beräknar anslaget till 5,3 miljoner kronor för nästa budgetår. Anslaget är beräknat med utgångspunkt i en anslagsminskning på 6,5 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Investeringsfrämjande (E 4)

Propositionen

Delegationen för utländska investeringar i Sverige, Invest in Sweden Agency (ISA), är den centrala myndigheten för investeringsfrämjande åtgärder. Delegationen bedriver verksamhet i Sverige samt i Japan och USA genom egen utlandsrepresentation och genom elva representationskontor i prioriterade länder i Europa, Nordamerika och Asien. Verksamheten finansieras från anslag, med bidrag från s.k. partner i projektverksamheten och med avgifter från deltagare i projektet Investerarsamverkan.

En särskild utredare, frilansskribenten Ronald Fagerfjäll, har utvärderat verksamheten vid delegationen avseende tiden 1 juli 1995–30 september 1997 (SOU 1997:191). Utredaren konstaterar att myndigheten på en anmärkningsvärt kort tid etablerat en informations- och utredningsverksamhet av hög klass, men anser att fokus bör flyttas från information till sälj- och projektarbete.

Regeringen beräknar anslaget till 46,9 miljoner kronor för nästa budgetår – en ökning av anslaget med 7 miljoner kronor – genom en överföring från utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling, anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder (A 1).

Motionen

Investeringsfrämjandet med Invest in Sweden Agency har som mål att utländska företag genomför nyinvesteringar och nyetableringar samt samverkar med andra företag, konstateras det i motion 1998/99:N321 (mp). Motionärerna anser inte att detta primärt är en statlig uppgift och föreslår att anslaget dras in fr.o.m budgetåret 2000. För budgetåret 1999 föreslås en minskning av anslaget med 9 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög hösten 1997 ett liknande yrkande som det här aktuella (bet. 1997/98:NU1). Yrkandet följdes upp i en reservation (mp).

Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (E 5)

Propositionen

Riksdagen har tidigare, på förslag i den s.k. sysselsättningspropositionen (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU), anslagit 1 miljard kronor för åtgärder och projekt avseende bl.a. svensk livsmedelsexport, energisystem, ömsesidigt kunskapsutbyte, stärkt infrastruktur och samarbete för att skydda miljön runt Östersjön.

Regeringen förordade i 1998 års ekonomiska vårproposition en fortsättning av den verksamhet som bedrivits inom ramen för den första s.k. Östersjömiljarden, genom att ytterligare 1 miljard kronor skall tillföras under den kommande femårsperioden. Det övergripande syftet med den andra miljarden är att, utifrån svenskt intresse, stimulera näringslivsutveckling i och handel med länderna i Östersjöregionen, anför regeringen. Härigenom främjas sysselsättningen i Sverige. Särskild vikt skall fästas vid små och medelstora företags deltagande i Östersjöhandeln. Regeringen avser att tillsammans med svenskt näringsliv utarbeta en gemensam strategi för Sveriges ekonomiska agerande i Östersjöregionen.

Regeringen beräknar anslaget till 150 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

I motion 1998/99:N299 (m) föreslås riksdagen helt avvisa regeringens nu redovisade förslag om anslag. Motsvarande medel bör i stället anslås på biståndsbudgeten för Baltikum under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, anser motionärerna.

Även i motion 1998/99:N330 (kd) föreslås att det aktuella anslaget skall dras in. Kristdemokraterna ställer sig avvisande till statligt stöd till företagstableringar utanför Sveriges gränser, sägs det.

I motionerna 1998/99:Fi211 (fp) och 1998/99:N333 (fp) föreslås också att det aktuella anslaget skall dras in. I den sistnämnda motionen sägs att anslaget för näringslivsutveckling i Östersjöregionen, med diverse satsningar på renoveringar av kulturhus i Sverige och Polen, demonstrationsmejerier i S:t Petersburg, etc., kan tas bort.

Vissa kompletterande uppgifter

I propositionen meddelar regeringen sin avsikt att inrätta en samordningsfunktion, med finansiering ur den andra Östersjömiljarden. Exportrådet har, på regeringens uppmaning, inkommit med förslag om ett program för detta, benämnt Marknadsplats Östersjön 1999. Programmet avser i första hand länderna Ryssland, Estland, Lettland, Litauen och Polen. Ett rambelopp på 49 miljoner kronor föreslås, med matchande företagsmedel i de operativa

projektet. Östersjöprogrammet förutsätts bli femårigt och avse huvudsakligen små och medelstora företag. Exportrådet skall ha en sammanhållande roll.

Exportkreditnämnden

Exportkreditnämnden (EKN) skall genom utfärdande av garantier främja svensk export. Garantin utgör en försäkring mot vissa förlustrisker i samband med export till och investeringar i utlandet. För garantin betalas en premie som är relaterad till risken. Garantigivningen sker med resultatkravet att verksamheten skall vara självbärande över tiden.

Regeringen gör bedömningen att totalramen för den ordinarie garantiverksamheten inte behöver höjas under budgetåret 1999 och därför bör fastställas till 100 miljarder kronor. Med hänsyn till ett ökat antal förfrågningar för vissa större affärer kan tillgängligt utrymme inom ramen för investeringsgarantier visa sig otillräckligt. För att ha möjlighet att utfärda garantier för dessa och eventuellt tillkommande affärer anser regeringen att ramen bör höjas till 6 miljarder kronor. I dessa två avseenden begär regeringen riksdagens medgivande. Om utnyttjandet av investeringsramen skulle öka kraftigt kan det bli aktuellt för regeringen att under år 1999 återkomma till riksdagen, sägs det. Regeringen anser vidare att den obegränsade upplåningsrätt som EKN haft i Riksgäldskontoret under år 1998 bör gälla även för budgetåret 1999, vilket regeringen begär bemyndigande för.

Inga motioner har väckts på detta område.

Konsumentfrågor (F)

Marknadsdomstolen (F 1)

Propositionen

Marknadsdomstolen är en specialdomstol som handlägger mål och ärenden enligt de lagar som anges i propositionen. Det övergripande målet för Marknadsdomstolen är att på ett rättssäkert sätt och inom rimlig tid avgöra de mål och ärenden som den har att handlägga samt att leda rättsutvecklingen och främja en enhetlig rättstillämpning inom det marknadsrättsliga området.

Stockholms tingsrätt är första instans och Marknadsdomstolen är andra och sista instans i mål enligt marknadsföringslagen (1995:450). Regeringen har föreslagit (prop. 1997/98:188) att Stockholms tingsrätt som huvudregel skall utgå som instans i förbuds- och åläggandemål enligt marknadsföringslagen, vilka enligt förslaget i stället kommer att handläggas av Marknadsdomstolen fr.o.m. den 1 april 1999 som första och enda instans. Detta beräknas innebära minskade kostnader för Stockholms tingsrätt om 500 000 kr per år och ökade kostnader hos Marknadsdomstolen med motsvarande belopp. En omfördelning av resurser föreslås därför från Domstolsverket till Marknadsdomstolen. För budgetåret 1999 uppgår beloppet till 375 000 kr, och fr.o.m. budgetåret 2000 skall Marknadsdomstolen tillföras 500 000 kr per år genom en anslagsökning, med en motsvarande minskning av Domstolsverkets anslag, allt under förutsättning att riksdagen beslutar bifalla den nämnda propositionen.

Regeringen beräknar anslaget till 5,2 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Vissa kompletterande uppgifter

Proposition 1997/98:188 handläggs av lagutskottet, som avser att behandla propositionen under våren 1999.

Konsumentverket (F 2)

Propositionen

Konsumentverket är central förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor. De övergripande målen för verksamheten är följande: att ge hushållen möjligheter att utnyttja sina ekonomiska och andra resurser effektivt, att ge konsumenterna en stark ställning på marknaden, att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet samt att medverka till att sådana konsumtions- och produktionsmönster utvecklas som minskar påfrestningarna på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling. I anslutning till detta fullgörs de uppgifter som ankommer på Konsumentombudsmannen (KO).

I den ekonomiska vårpropositionen 1998 angavs att en databas med hushållsrelaterad miljöinformation skall skapas för att öka kunskapen om miljöfrågor. Regeringen föreslår nu att sammantaget 17 miljoner kronor skall anvisas under åren 1999–2001 för en sådan databas, varav 5 miljoner kronor föreslås för budgetåret 1999. Regeringen föreslår vidare att det under åren 1999–2000 skall anvisas 4 miljoner kronor för utveckling av nya provningsmetoder avseende varors miljöaspekter samt för kunskapsutveckling och uppföljning, bl.a. avseende hushållsaspekter inom systemen för källsortering, varav 2 miljoner kronor föreslås för budgetåret 1999. Vidare föreslås Konsumentverket tillföras ca 0,5 miljoner kronor för framtagande av underlag till socialbidragsnorm.

Sammantaget beräknar regeringen anslaget till 76,8 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

Anslaget till Konsumentverket bör av statsfinansiella skäl minskas med 10 miljoner kronor, anförs det i motion 1998/99:N299 (m). Verket bör kompensera besparingen genom rationaliseringar och ökad avgiftsfinansiering

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög hösten 1997 ett likartat yrkande som det här aktuella (bet. 1997/98:NU1). Utskottet noterade därvid att anslaget till Konsumentverket skurits ned med totalt 23 % i reala termer under den närmast föregående sexårsperioden.

Allmänna reklamationsnämnden (F 3)

Allmänna reklamationsnämnden har till uppgift att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare rörande varor, tjänster och andra nyttigheter som tillhandahållits huvudsakligen för enskilt bruk, s.k. konsumenttvister, och ge rekommendationer om hur tvister bör lösas.

Regeringen beräknar anslaget till 14,1 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Fastighetsmäklarnämnden (F 4)

Fastighetsmäklarnämnden, som inrättades den 1 oktober 1995, skall verka som central myndighet för registrering av och tillsyn över fastighetsmäklare och skall särskilt inrikta sin verksamhet på att fastighetsmäklarna följer god fastighetsmäklarsed, att information sprids om vad god fastighetsmäklarsed innebär samt att mäklarna har en god utbildning för sin uppgift. Utgångspunkten är att staten skall få full kostnadstäckning för det berörda arbetet genom avgifter från mäklare.

Fastighetsmäklarnämnden bör från den 1 januari 1999 göras till en från Kammarkollegiet helt fristående myndighet, anför regeringen. Härvid hänvisas till att riksdagen, på förslag av lagutskottet (bet. 1997/98:LU15), har begärt en översyn i organisationsfrågan. Enligt regeringen bör nämnden som en fristående myndighet ha en av regeringen förordnad ordförande som myndighetschef. Genom att göra Fastighetsmäklarnämnden till en fristående myndighet med en ansvarig myndighetschef underlättas en ändamålsenlig styrning och kontroll av nämndens verksamhet, anser regeringen. Möjligheterna att effektivisera myndighetens tillsynsverksamhet samt nämndens framtida organisation och finansiering skall utredas, sägs det.

Regeringen beräknar anslaget till 6,2 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Vissa kompletterande uppgifter

Regeringen beslöt i november 1998 att tillkalla en särskild utredare, enhetschef Maria Renmyr, med uppgift att göra en översyn av Fastighetsmäklarnämndens tillsyn över fastighetsmäklare (dir. 1998:96). Utredaren skall även överväga lämplig form för Fastighetsmäklarnämndens framtida organisation och finansiering i syfte att effektivisera tillsynen. Uppdraget skall redovisas senast den 15 mars 1999.

Stöd till konsumentorganisationer (F 5)

Propositionen

Sedan år 1990 har särskilda medel anslagits för stöd till ideella konsumentorganisationer. Medlen, som förmedlas av Konsumentverket, skall bl.a. kunna användas till stöd åt befintliga konsumentorganisationer och för att stödja och stimulera uppbyggnaden av nya organisationer. Sveriges konsu-

mentråd och Konsumenter i samverkan är på olika sätt representerade i det nordiska och europeiska konsumentarbetet. Det är regeringens bedömning att båda organisationerna även fortsättningsvis skall kunna medverka till en fördjupad diskussion och debatt om hur konsumentskyddet skall kunna stärkas i Norden och i Europa. Mot denna bakgrund anser regeringen att båda organisationerna bör få fortsatt ekonomiskt stöd. Även andra organisationer kan få ekonomiskt stöd.

Regeringen beräknar anslaget till 4,1 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionen

I motion 1998/99:N321 (mp) föreslås en ökning av det aktuella anslaget med 2 miljoner kronor för åren 1999, 2000 och 2001. Det marknadsekonomiska systemet förutsätter kritiska och kunniga konsumenter, som har möjlighet att göra medvetna val, anför motionärerna. För att konsumenterna skall få dessa förutsättningar måste insatserna på det konsumentpolitiska området ökas, sägs det.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög hösten 1997 ett liknande yrkande som det här aktuella (bet. 1997/98: NU1). Yrkandet följdes upp i en reservation (mp).

Stöd till konsumentforskning (F 6)

Propositionen

Forskningsrådsnämnden (FRN) tog den 1 januari 1997 över ansvaret för stödet till konsumentforskningen från Konsumentverket, och verksamheten är ännu i ett uppbyggnadsskede. Regeringen gör bedömningen att Konsumentverket även för år 1999 bör anvisas medel för att ha möjlighet att aktivt medverka i arbetet med att utveckla konsumentforskningen. Verket har den samlade erfarenheten av hittills utförd svensk konsumentforskning och kan bidra med värdefulla konsumentpolitiska bedömningar av forskningsarbetet, sägs det.

Regeringen beräknar anslaget till 2,2 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionen

I motion 1998/99:N321 (mp) föreslås också en ökning av det nu berörda anslaget med 2 miljoner kronor för åren 1999, 2000 och 2001. Enligt motionärerna är det nödvändigt att konsumentforskningen ges ökade resurser.

Bidrag till miljömärkning av produkter (F 7)

Miljömärkningsverksamheten bidrar till att uppnå miljömålet inom konsumentpolitiken genom att stimulera utveckling och användning av produkter som ur miljösynpunkt är bättre än andra i övrigt jämförbara produkter. Ett

harmoniserat nordiskt system för miljömärkning av produkter, Svanen, infördes under år 1989. Sedan den 1 maj 1992 gäller inom EU en förordning om miljömärkning, EU-blomman. Enligt denna förordning skall medlemsstaterna utse ett eller flera behöriga organ för att handha de uppgifter som anges. Regeringen har utsett SIS Miljömärkning AB att vara svenskt behörigt organ för det nordiska miljömärkningssystemet och EU:s miljömärkningssystem. Miljömärkningen skall på sikt finansieras genom avgifter och ersättningar från de företag som får sina produkter miljömärkta. Med hänsyn till att det nordiska miljömärkningssystemet kräver ett omfattande nordiskt samarbete och att EU:s miljömärkningssystem inte förutses ge några nämnvärda intäkter anser regeringen att miljömärkningsverksamheten bör få fortsatt statligt stöd.

Regeringen beräknar anslaget till 4,6 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Övriga åtaganden (G)

Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m. (G 1)

Från anslaget täcks kostnader i följande tre avseenden: för att infria statliga garantier enligt förordningen (1978:507) om industrigarantilån m.m. (upphävd genom 1987:424), för räntestöd m.m. till varvsindustrin enligt förordningen (1989:824) om statligt stöd till fartygsfinansiering (upphävd genom 1992:1064) eller motsvarande äldre bestämmelser samt för bidrag till ALMI Företagspartner AB för att till viss del täcka förluster på grund av tidigare garantigivning av de dåvarande regionala utvecklingsfonderna. Sedan år 1993 fattas inga nya beslut om stöd enligt några av dessa bestämmelser. Några nya åtaganden som kan leda till utbetalningar från anslaget görs således inte längre.

Regeringen beräknar anslaget till 6,0 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen (G 2)

Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat 15 miljoner kronor för upprustning och drift av kanalen. De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat.

Regeringen beräknar anslaget till 15,0 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (G 3)

Propositionen

Riksdagen beslöt hösten 1997, på förslag av regeringen, att anslaget får användas för att täcka sådana kostnader som kan uppkomma vid ägarförvaltningen av samtliga statligt ägda bolag för erforderliga utredningar, analyser m.m. i samband med omstruktureringsåtgärder (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:NU1). Anslaget får också tills vidare belastas för att täcka kostnader för förändring av ägandet, omstrukturering och åtgärder samt i viss omfattning kapitaltillskott i enlighet med bemyndigande för förvaltning av åtta statligt ägda företag (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26). Vad gäller kapitalinsatser får det dock ske högst i sådan omfattning att den faktiska belastningen motsvaras av extra utdelningsinkomster eller försäljningsintäkter. Slutligen får anslaget disponeras för vissa kostnader som kan uppkomma till följd av försäljning av aktier m.m. enligt riksdagens beslut om privatisering av statligt ägda företag (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:NU1 och prop. 1991/92:69, bet. 1991/92:NU10).

De angivna villkoren för hur anslaget får disponeras bör gälla även i fortsättningen. Enligt regeringens uppfattning bör dock ett tillägg göras med innebörd att anslaget skall kunna utnyttjas för alla de företag med direkt statligt ägande som redovisas i regeringens årliga redogörelse till riksdagen över företag med statligt ägande. Kapitaltillskott, förvärv av aktier m.m. skall endast belasta anslaget efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall. När beslut fattas rörande utförsäljning, bildande eller omstrukturering av företag kan i vissa fall inte alla kringkostnader som är nödvändiga för att genomföra den aktuella förändringen förutses, sägs det. Anslaget bör därför få disponeras för denna typ av oförutsedda kostnader, anser regeringen och föreslår att riksdagen skall godkänna dessa ändrade riktlinjer.

Efter den s.k. fempartiuppgörelsen om de framtida pensionerna beslöt riksdagen att ett statligt fondbolag skulle bildas i syfte att erbjuda fondsparande inom ramen för premiepensionssparande i konkurrens med marknadens aktörer i övrigt (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13). Detta bolag, under namnändring till Statens Premiefond AB, är nu bildat. Att bygga upp och göra bolaget känt för marknaden är förenat med betydande kostnader. Regeringen föreslår att erforderliga ägarinsatser skall belasta anslaget. Finansieringen av anslagsökningen för budgetåren 1999–2001, som uppgår till 50 miljoner kronor för år 1999 och till 20 miljoner kronor för vardera åren 2000 och 2001, föreslås ske genom omfördelning från utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, anslagen Åtgärder för att stärka det finansiella systemet (B 1) och Avgift till Stadshypotekskassans grundfond (B 2).

Sammantaget beräknar regeringen anslaget till 75,0 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

Det aktuella anslaget inrättades under budgetåret 1991/92 för att underlätta privatiseringsprogrammets genomförande, konstateras det i motion 1998/99:

N299 (m). Regeringen har inte aviserat någon omfattande privatisering av statliga företag, säger motionärerna och anser att anslaget därför bör minskas med 65 miljoner kronor. För att bestrida erforderliga ägarinsatser i företaget Statens Premiefond AB föreslår motionärerna att 10 miljoner kronor skall anslås.

I motion 1998/99:N330 (kd) föreslås att anslaget skall dras in helt. Den politik beträffande statligt företagande som motionärerna förordar innebär att företag som är verksamma på en konkurrensutsatt marknad inte skall ägas av staten. Statliga företag bör alltså avyttras i den takt som marknaden kan absorbera, varför något särskilt anslag för omstrukturering inte är nödvändigt, anför motionärerna.

Även i motionerna 1998/99:Fi211 (fp) och 1998/99:N333 (fp) föreslås att det aktuella anslaget skall dras in. I den sistnämnda motionen hänvisas till motion 1998/99:N300 (fp) om statliga bolag, i vilken redovisas en strategi för avveckling av statligt ägda företag med beräkningar av vilka resurser som då kan frigöras. Beräkningarna är utförda med hänsyn till eventuella kostnader i samband med försäljningarna.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avtog hösten 1997 liknande motionsyrkanden som de här aktuella (bet. 1997/98:NU1).

Det kan noteras att 50 miljoner kronor av anslaget avser kostnader för berörda ägarinsatser för Statens Premiefond AB. Bildandet av detta bolag ingick, som nämnts, i fempartiuppgörelsen om de framtida pensionerna. I motion 1998/99:N299 (m) föreslås 10 miljoner kronor för detta ändamål, medan det i motionerna 1998/99:N330 (kd), 1998/99:Fi211 (fp) och 1998/99:N333 (fp) inte föreslås några medel.

Avgifter till vissa internationella organisationer (G 4)

Anslaget disponeras för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ. Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser.

Regeringen beräknar anslaget till 23,3 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först frågan om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Därefter behandlas några särskilda frågor som aktualiserats i olika motioner.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottet ansluter sig till regeringens allmänna syn på utformningen av näringspolitiken. Regeringens förslag till anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv är beräknade med utgångspunkt däri. Utskottet kommenterar i det följande de olika här aktuella områdena. I den tidigare redovisningen har under berörda rubriker lämnats vissa kompletterande uppgifter, till vilka utskottet hänvisar.

NUTEK:s verksamhet med såddfinansiering föreslås i motion 1998/99: N299 (m) få ett ytterligare tillskott med 5 miljoner kronor utöver den ökning med 50 miljoner kronor som regeringen föreslår. Utskottet vill påpeka att verksamheten med såddfinansiering under budgetåret 1998 anvisats 40 miljoner kronor. Regeringens förslag för nästa budgetår innebär sålunda mer än en fördubbling av medlen.

Stöd till kooperativ utveckling berörs i några motioner. Kooperativa företag intar, enligt utskottets uppfattning, en viktig roll inom småföretagsamheten. Den eventuella överflyttning av ansvaret för fördelningen av det aktuella stödet som aviseras i propositionen berörs i motion 1998/99:N277 (v). Eftersom en överflyttning kan bli aktuell först år 2000 har utskottet dock möjlighet att återkomma till frågan i samband med nästa års budgetproposition.

I den nyssnämnda motionen aktualiseras också frågan om stöd till varvsindustrin. Utskottet står härvid fast vid ställningstaganden som gjorts vid olika tillfällen då frågan tidigare behandlats. Utskottet anser sålunda att det är viktigt att olika industrigrenar erhåller konkurrensneutralitet i förhållande till motsvarande industrigrenar i konkurrentländerna. Utskottet anser vidare att det inte är en tillfredsställande ordning att det, till följd av att Förenta staterna ännu inte har ratificerat OECD-avtalet, fortfarande förekommer subventioner i Sveriges konkurrentländer. Regeringen bör med all kraft verka för att dessa upphör. Utskottet noterar med tillfredsställelse att EU nu satt en tidsgräns – den 31 december 2000 – efter vilken tidpunkt rena driftsstöd inte skall få förekomma. Det bör också erinras om den svenska garantiförordning för fartygsfinansiering som infördes år 1995.

I motion 1998/99:Fi210 (c) föreslås att två nya anslag skall inrättas – stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrenskraft och stöd till kvinnors företagande. Det förstnämnda förslaget baserar sig på förslag som framlades i utredningsbetänkandet En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:11). Som framgått av tidigare redovisning pågår beredningsarbete inom Regeringskansliet beträffande detta förslag. När det gäller stöd till kvinnors företagande – och permanentning av regionala kvinnliga resurscentrum som det här är fråga om – har denna fråga behandlats i den regionalpolitiska propositionen (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11) våren 1998.

Beträffande Konkurrensverket, vars verksamhet föreslås få ökade medel i två motioner, gäller att verket utsatts för förhållandevis mindre besparingskrav jämfört med andra myndigheter under den budgetsanering som ägt rum de senaste åren. Detta har givit verket möjlighet att arbeta av den s.k. ärendebulk som funnits. I realiteten innebär därmed det föreslagna anslaget för år 1999 en betydande resursförstärkning för det konkurrensfrämjande arbetet.

Konkurrensforskningen är föremål för motionsförslag om både ökning och sänkning av anslaget. Utskottet noterar att regeringens förslag innebär en kraftig ökning, med 4,2 miljoner kronor till 6 miljoner kronor, jämfört med år 1998.

Anslaget till teknisk forskning och utveckling är också föremål för motionsförslag om både ökning och minskning. Utskottet anser att teknisk forskning och utveckling är av grundläggande betydelse för möjligheterna att uppnå ökad produktivitet, förnyelse och tillväxt i näringslivet. Teknikutveckling och produktförnyelse är strategiska faktorer för de svenska företagens konkurrenskraft, och utformningen av den industrirelaterade forskningen är härvid av avgörande betydelse. Det är nödvändigt att samverka mellan näringsliv och universitet/högskola främjas och att forskningsresultat förs ut till företagen. NUTEK har en viktig uppgift när det gäller den industrirelaterade forskningen. Av besparingen avseende teknisk forskning och utveckling för åren 1997 och 1998 har, som tidigare redovisats, ungefär hälften kompenseras genom att forskningsstiftelserna tagit över finansieringen. Utskottet vill dock peka på att dessa finansieringar endast avser ett begränsat antal år och således inte är långsiktiga. Vidare gäller att forskningsstiftelserna inte arbetar med aktiv samverkan med näringslivet på det sätt som NUTEK gör. Utskottet vill understryka vikten av att regeringen noga följer utvecklingen och på lämpligt sätt håller riksdagen informerad om finansieringen.

I motion 1998/99:N233 (v) förordas att en tidigare gjord besparing avseende rymdverksamheten för år 1998 skall återföras så snart budgetläget medger detta. Utskottet anser att den aktuella verksamheten är viktig för att upprätthålla och höja kompetensnivån inom de berörda företagen och stärka deras konkurrenskraft internationellt. Det kan noteras att rymdverksamheten kommer att bli föremål för behandling i den forskningspolitiska proposition som planeras läggas fram nästa år.

När det gäller motionerna om STATT, i vilka föreslås bl.a. ökade medel för verksamheten, vill utskottet hänvisa till att STATT nyligen fått ett särskilt medelstillskott. Vidare pågår inom Regeringskansliet en översyn av den teknisk-vetenskapliga verksamhet som bedrivs i offentlig regi.

I en motion förordas minskat anslag till Ingenjörsvetenskapsakademien och att anslaget till investeringsfrämjandet skall minskas och senare slopas. Detta är yrkanden som utskottet tidigare har behandlat och som riksdagen har avslagit.

Ökade medel för att främja export av miljöanpassad teknik föreslås i motion 1998/99:Fi210 (c). Som tidigare beskrivits skall Exportrådet genomföra ett treårigt program med syfte att främja miljöteknikrelaterade varor och tjänster. Vidare kan noteras att en särskild utredare har uppdrag rörande export inom miljösektorn.

Regeringens förslag om anslag till näringslivsutveckling i Östersjöregionen avvisas i några motioner. Enligt utskottets mening är detta en angelägen verksamhet både för de berörda länderna och för svenska småföretag.

På konsumentområdet föreslås i en motion minskade medel till Konsumentverket och i en annan motion ökade medel till stöd till konsumentorganisationer och till konsumentforskning. Beträffande Konsumentverket vill

utskottet erinra om att detta verk utsatts för stora besparingar under de senaste åren.

I några motioner föreslås att anslaget till omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m. skall slopas eller minskas kraftigt. Yrkanden om slopande av anslaget har utskottet tidigare behandlat och riksdagen avslagit. Utskottet vill också påpeka det anmärkningsvärda i att de partier som står bakom den s.k. fempartiuppgörelsen om de framtida pensionerna inte alls – eller i mycket begränsad omfattning – tar upp några kostnader för ägarinsatser för Statens Premiefond AB.

Med det anförda tillstyrker utskottet de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 1999 inom utgiftsområde 24 Näringsliv (bilaga). Likaså tillstyrks de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som framlagts i budgetpropositionen. Samtliga behandlade motioner avstyrks därmed i nu berörda delar. Motion 1998/99:N321 (mp) avstyrks också i den del som avser yrkandet om anslag för budgetåren 2000 och 2001, eftersom det aktuella beslutet endast avser budgetåret 1999.

Patent- och registreringsverkets handläggningstider

I motion 1998/99:N238 (c) föreslås ett riksdagsuttalande om att handläggningstiderna hos PRV skall förkortas. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det – inte minst för småföretagen – är viktigt att handläggningstiderna för olika ansökningar hos myndigheter kan hållas på en rimlig nivå. Som redovisats är detta också regeringens inställning, vilken bl.a. kommit till uttryck i de åtgärder som aviserades i den senaste ekonomiska vårpropositionen och som bl.a. rörde arbetet inom olika myndigheter med att förkorta handläggningstiderna. Regeringen har tidigare under hösten 1998 tillsatt en interdepartemental arbetsgrupp med ansvar för detta arbete. PRV ingår bland de myndigheter som haft ett särskilt uppdrag rörande förkortade handläggningstider. Resultatet av detta uppdrag kommer att ligga till grund för skrivingar i regleringsbrevet för år 1999.

Enligt utskottets mening pågår det sålunda ett arbete inom Regeringskansliet med just den inriktning som efterfrågas i motionen. Något behov av ett riksdagsuttalande i saken kan utskottet därmed inte se och avstyrker motion 1998/99:N238 (c) i berörd del.

Exportfrämjande verksamhet

Riksdagen bör göra ett uttalande om att det behövs en översyn och samordning av de statliga insatserna för främjande av export, anför det i motion 1998/99:N299 (m). I propositionen sägs att regeringen delar den syn som Riksrevisionsverket redovisat i en rapport och som innebär att Exportrådets roll som centralt exportfrämjande organ bör stärkas och lämpliga samarbetsformer utvecklas med andra organ på detta område. Enligt regeringens mening är det angeläget att länsstyrelser och kommuner i större utsträckning anlitar Exportrådets kompetens i Sverige och utomlands när det gäller insatser av exportfrämjande natur. Något behov av ett uttalande av riksdagen i

frågan kan utskottet, mot bakgrund av det anförda, inte se. Den nämnda motionen avstyrks därmed i berörd del.

Assi Domän AB

Propositionen

Staten äger för närvarande direkt genom Närings- och handelsdepartementet och via Förvaltningsaktiebolaget Stattum drygt 50 % av aktierna i Assi Domän AB. Regeringen har tidigare av riksdagen bemyndigats att under vissa förutsättningar besluta om en minskning av statens ägarandel i bolaget till lägst 34 % (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26). Bemyndigandet avser endast möjlighet för regeringen att ta ställning till eventuella förslag om nyemission, men inte direkt avyttring av aktier.

Assi Domäns styrelse har i början av september 1998 beslutat att föreslå den ordinarie bolagsstämman i april 1999 att besluta om en utdelning till aktieägarna av ett nybildat bolag, innehållande ca 900 000 hektar produktiv skogsmark samt därtill hörande skogsbruksrörelse. (Arbetsnamnet på det nya bolaget är Vasaskog AB.) Staten har som aktieägare i Assi Domän i ett uttalande ställt sig positivt till styrelsens förslag. Staten avser att medverka till att beslutet om utdelningen fattas vid Assi Domäns ordinarie bolagsstämma i april 1999. Efter utdelningen kommer staten att ha samma ägarandel i det utdelade bolaget som i Assi Domän. Överlåtelse av mark från Assi Domän till det bolag som avses att delas ut förutsätter tillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230) av berörda myndigheter.

Regeringen har också i samband med Assi Domäns styrelsebeslut uttalat avsikten att staten under år 1999 skall lägga ett offentligt bud på samtliga aktier i det utdelade bolaget i syfte att nå en ägarandel på 100 % i detta bolag. Betalningen avses att utgöras av en del av de aktier i Assi Domän som staten för närvarande äger. Avsikten är att göra ett renodlat byte utan kontanter. Staten kommer efter bytet, om samtliga aktieägare i det utdelade bolaget accepterar villkoren, att äga 100 % av det nya skogsbolaget och en minoritetssandel i Assi Domän. Storleken av denna andel går inte nu att beräkna, men regeringen gör bedömningen att staten även efter aktiebytet kommer att vara den dominerande ägaren i Assi Domän.

Regeringen anger följande positiva effekter av ett separat statligt skogsbolag:

- förbättrad arrondering av mark (dvs. fastigheter samlas ihop till bättre struktur), vilket underlättar markbyten på kommersiella villkor med andra markägare,
- marknaden för vedråvara vidgas, dvs. vedråvaran kommer att säljas på en kommersiell och öppen marknad varigenom köpsågerverken kan ha lättare att få tillgång till vedråvara.

Vidare kommer det att bli lättare att till staten överföra mark för statliga ändamål t.ex. för naturvårdsändamål, sägs det i propositionen. Sådan överföring skall ske på affärsmässiga villkor. De marker som är skyddsvärda och av icke-kommersiell natur bör förvaltas av Statens fastighetsverk, anser regeringen. Det kan även bli aktuellt med överföring av mark från Statens fastig-

hetsverk till bolaget för att uppnå en renodling av verksamheterna i bolaget respektive verket. All eventuell framtida överföring av mark till en annan ägare skall ske på affärsmässiga villkor. Regeringen begär riksdagens godkännande av de här angivna riktlinjerna för förvaltningen av skogsbolaget.

För att minska statens ägarandel i Assi Domän på angivet sätt krävs ändring av det nuvarande bemyndigandet för regeringen i fråga om förvaltningen av statens aktier i bolaget. Med hänsyn till att staten efter aktiebytet kommer att vara minoritetsägare i Assi Domän bör regeringen i likhet med vad som är fallet med statens minoritetsinnehav i andra bolag ha befogenhet att disponera över innehavet, anför det. Detta regleras även i 26 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten. Regeringen begär därför riksdagens medgivande att få minska statens ägarandel genom det nämnda aktiebytet och även att få medverka i sådana beslut som innebär att statens ägarandel i Assi Domän utöver aktiebytet minskar. Vidare vill regeringen ha riksdagens bemyndigande att genom aktiebytet förvärva samtliga aktier i det nya skogsbolaget.

Motionerna

Förslagen om Assi Domän berörs i sju motioner.

Statens aktier i Assi Domän bör säljas och en del av intäkterna bör användas till nya naturreservat och biotopsskyddsområden, anför det i motion 1998/99:N252 (m). Sverige behöver öka andelen skog som är skyddad mot avverkning, främst i södra Sverige, menar motionärerna. Detta får dock inte gå ut över de enskilda familjeskogsbruken eller andra markägare. Naturvården måste betalas solidariskt, anser motionärerna. I ett första steg bör 2 miljarder kronor reserveras för naturvården, varav 1 miljard kronor bör användas omgående för skydd av områden där det brådskar med initiativ, föreslår motionärerna. Härutöver bör 1 miljard kronor användas för bildande av en statlig fond för bevarande av naturvärden i skogen, varvid fondens styrelse bör vara självständig. Företrädare för areella näringar, skogsindustrierna, Statens naturvårdsverk, ideella natur- och miljöorganisationer samt forskare från t.ex. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)/Artdatabanken bör ingå i styrelsen, anför motionärerna.

Regeringens förslag rörande Assi Domän bör avslås av riksdagen, anför det i motion 1998/99:N277 (v). Vidare begärs uttalanden av riksdagen i följande tre avseenden: om skyddsvärda skogar, om behovet av en inventering av naturvärden i Assi Domäns nuvarande totala skogsinnehav och om att den typ av stora förändringar av det statliga kontrollerade skogsinnehavet som det här är fråga om måste föregås av noggranna utredningar och analyser och grundas i en långsiktig strategi som tar hänsyn till de tidigare nämnda faktorerna.

Mot bakgrund av den starka kritik som riktats mot Statens fastighetsverk – både för bristande inventeringar av naturvärden på den ägda skogen och avverkning av skogsområden med höga naturvärden – är det mycket tveksamt om Statens fastighetsverk kan anses vara rätt förvaltare av skyddsvärda skogar och mark av icke-kommersiell natur, anför motionärerna. De anser att naturvärdena på den mark som omfattas av affären inte heller är ordentligt utredda. Merparten av den skog som skall föras över i det nya bolaget ligger i

norra Sverige, samtidigt som de stora behoven av skogsskydd finns i de södra delarna, konstateras det.

När Assi Domän bildades år 1993 begicks flera misstag, bl.a. tillvaratogs inte möjligheten att bevara skyddsvärda skogar och att undanta s.k. bytesmark, hävdar motionärerna. De menar att en ny stor ägarförändring av skog, där staten har en aktiemajoritet, inte ännu en gång får ske utan en grundlig studie. Vidare måste konsekvenserna för rennäringen beaktas. Innan en eventuell förändring genomförs är det rimligt att sakkunniga inom Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, samer, markägar- och miljöorganisationer och andra intressenter kommer till tals, menar motionärerna. En inventering av naturvärdena i Assi Domäns nuvarande totala skogsinnehav anses vara nödvändig.

För närvarande äger staten via aktiemajoritet i Assi Domän 3,2 miljoner hektar skog, sägs det i motionen. Om den föreslagna affären genomförs blir staten ensam ägare till 900 000 hektar skog, där tveksamheter om bl.a. urvalet av mark finns, samtidigt som ägarinflytandet minskar – kanske på sikt upphör – över ett skogsbestånd på 2,3 miljoner hektar, anför motionärerna. En sådan förändring kan motionärerna inte acceptera. I stället måste det statliga skogsinnehavet långsiktigt säkerställas. Det statliga ägandet av skog måste utövas på ett långsiktigt och målinriktat sätt, där ägandet samverkar med andra politiska beslut, anför motionärerna. De menar att stora förändringar av det statligt kontrollerade skogsinnehavet måste föregås av noggranna utredningar och analyser och grundas i en långsiktig strategi som tar hänsyn till de nämnda faktorerna.

I motion 1998/99:N330 (kd) begärs ett uttalande av riksdagen om statens naturvårdsansvar och om att privatpersoner bör ges möjlighet att förvärva mark i samband med Assi Domäns avyttring av skogsmark. Utifrån ett ägarperspektiv är regeringens förslag om bolagsbildning och om Assi Domäns överlåtelse av mark till det nya bolaget ett bra förslag, anför motionärerna. Statens ägarandel i Assi Domän kommer därmed att minska och Assi Domän får en koncentration av sitt markinnehav. En förändring av detta slag bör emellertid belysas ur flera perspektiv, anser motionärerna, med hänvisning till att staten har ett nationellt ansvar för skogsnäringens villkor och förutsättningar. Vid bildandet av Assi Domän var riksdagens intention att staten fortsättningsvis skulle sälja ut mark för att privata markägares innehav skulle förstärkas, erinrar motionärerna om. De påpekar att staten också har ett naturvårdsansvar och att avsättning av mark för naturvårdsändamål är ett nationellt ansvar. Mer skog måste skyddas i södra Sverige, medan mycket stora arealer redan är skyddade i norra Sverige, säger motionärerna. De noterar att av de 900 000 hektar produktiv skogsmark som Assi Domän vill avyttra ligger endast 65 000 hektar i Örebro skogsförvaltning eller söder därom. Staten borde utnyttja detta tillfälle för att få tillgång till mer skyddsvärd mark i södra Sverige, anför det.

Det planerade nya skogsbolagets huvudkontor bör lokaliseras till Särna i norra Dalarna, anför det i motion 1998/99:N213 (kd). Mycket talar, enligt motionären, för en sådan lokalisering – bl.a. pågår redan ett projekt inom bygrupperna i området, tillsammans med Lantbruksuniversitetet (SLU) i Uppsala och Högskolan Dalarna, med syfte att skapa ett lokalt förvaltnings-

program för de aktuella skogarna. Kommunstyrelsen i Älvdalens kommun förordar också en sådan lokalisering, säger motionären.

Det behövs en strategi för det statliga markinnehavet, anför det i motion 1998/99:N225 (kd). För Assi Domän är regeringens förslag en mycket god affär, konstaterar motionären, som dock anser att staten har ett bredare ansvar än det strikt företagsekonomiska. Det gäller t.ex. naturvården och skydd av värdefull natur, sågverksindustrins villkor, familjeskogsbrukets möjligheter att köpa mark och glesbygdens beroende av en aktiv skogsnäring. Staten kan, i samband med den aktuella affären, ta ett större ansvar genom att lägga fast en strategi för hur det statliga markägandet aktivt kan nyttjas för att leva upp till det nämnda, breda ansvaret, anför motionären. Hon anser att regeringens förslag försvårar statens ansvarstagande för naturvården, då huvuddelen av marken ligger i norra Sverige, medan forskare, skogsvårdsorganisationen, naturvårdsmyndigheten, miljöorganisationer och skogsägarorganisationen är överens om att det är i södra Sverige som mer mark måste avsättas för skydd av värdefull natur.

Riksdagen bör avslå de riktlinjer som regeringen angivit för förvaltning av det skogsbolag som avses att bildas genom överlåtelse av 900 000 hektar av Assi Domäns skogsinnehav, anför det i motion 1998/99: MJ749 (c). I stället bör riksdagen anta de riktlinjer som anges i motionen. Det är av största betydelse att all skyddsvärd skog tas undan och skyddas i samband med den av regeringen föreslagna affären och att mark avsätts för den långsiktiga skogs- och miljöforskningen, anser motionärerna. En del av marken bör också avsättas som markbank vid markbyte, vilket skulle göra det lättare och billigare för staten att reservera skyddsvärda marker, anför motionärerna. De betonar vikten av att staten inte förblir ägare av den produktiva delen av skogsmarken utan säljer den vidare till enskilda markägare.

I motion 1998/99:N272 (fp) begärs ett uttalande av riksdagen om att affärer likt den mellan staten och Assi Domän om förvärv av 900 000 hektar skogsmark måste föregås av en ingående miljöanalyt. Effekterna av den i propositionen föreslagna affären måste tydliggöras, anser motionären. Han påpekar att ett system med markbyte ofta används vid reservatsbildning och att därför en särskild bytesbank bör upprättas inom affärens ram. Hur den regionala fördelningen av bytesbanken skall utformas bör avgöras efter samråd med sakkunniga hos miljöorganisationerna, Naturvårdsverket och andra intressegrupper. Så länge måluppfyllelsen beträffande skydd av värdefull skog inte uppnåtts måste det anses oacceptabelt att utnyttja naturskogar och nyckelbiotoper för skogsproduktion, anför motionären.

Vissa kompletterande uppgifter

Allmänt om Assi Domän AB

I regeringens skrivelse till riksdagen med 1998 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 1998/99:20) lämnas bl.a. följande uppgifter om Assi Domän.

Domänverket ombildades år 1912 till affärsverk med uppgift att förvalta statens skogs- och jordbruksmark. Dess myndighetsuppgifter övergick sedan

till andra myndigheter, och sedan 1960-talet har verksamheten varit kommersiell. Genom beslut av riksdagen våren 1991 (prop. 1990/91:87, bet. 1990/91:NU38) ombildades Domänverket till ett aktiebolag. Detta bolag, som även inkluderade de tidigare statliga skogsbolagen, Ncb AB och AB Statens Skogsindustrier (ASSI), ålades marknadsmässiga avkastningskrav. Knappt hälften av aktierna i Assi Domän AB såldes, efter förslag från regeringen hösten 1991 (prop. 1991/92:69, bet. 1991/92:NU10), under år 1994 till institutioner och allmänhet. Statens andel uppgår för närvarande till 50,25 %.

Assi Domän är ett av Europas ledande skogsindustriföretag. Tillverkningen är koncentrerad till sågade trävaror, förpackningspapper och förpackningar, främst wellpapp, papperssäckar och kartong. Koncernen är Europas största börsnoterade skogsägare med 3,3 miljoner hektar produktiv skogsmark, varav 3,0 miljoner hektar brukas. Skogsråvaran vidareförädlas till sågade trävaror och till pappersprodukter där den färska fiberns egenskaper ger konkurrensfördelar. Basproduktionen sker huvudsakligen i Sverige med Europa som huvudmarknad. Företaget har ett 60-tal enheter i 14 europeiska länder för tillverkning av bl.a. säck- och kraftpapper, förpackningskartong, wellpapp och säckar. Inom flera produktområden har Assi Domän en marknadsledande ställning.

Koncernen omsatte år 1997 ca 21 miljarder kronor och har ca 17 000 anställda, varav ca 11 000 utanför Sverige. Assi Domän-aktien är sedan år 1994 noterad på Stockholms Fondbörs. Antalet aktieägare är ca 300 000. Verksamheten bedrivs i de flesta länder i Europa och är uppdelad på följande fem affärsområden:

- Assi Domän Skog & Trä, som bedriver skogsbruk, sågverksrörelse och träförädling samt svarar för inköp av virkesråvara och biobränslen till koncernens massaindustrier,
- Assi Domän Packaging, som producerar baspapper för wellpapp samt tillverkar och konverterar wellpapp till färdiga förpackningar,
- Assi Domän Kraft Products, som tillverkar säck- och kraftpapper, konverterar säckpapper till säckar samt producerar sulfatmassa för avsalu,
- Assi Domän Carton, som tillverkar vätske- och förpackningskartong,
- Assi Domän Barrier Coating, som barriärelägger papper, liner och kartong.

Uppdrag till Statens naturvårdsverk

Regeringen gav i början av november 1998 två uppdrag åt Statens naturvårdsverk rörande skyddsvärd skogsmark. Det ena uppdraget avsåg framtagande av en förteckning över skyddsvärda områden inom Assi Domäns markinnehav. Naturvårdsverket skulle – i samarbete med länsstyrelserna och efter samråd med Riksantikvarieämbetet – ta fram en förteckning över skyddsvärda skogs- och myrområden inom de marker som enligt Assi Domäns beslut skall föras över till det nya skogsbolaget. Urvalet gällde dels oskyddade områden, dels skyddade områden som har svaga föreskrifter från naturvårdssynpunkt. Urvalet gällde även objekt med särskilt stora kulturmiljövärden. Redovisningen borde bl.a. omfatta geografiskt läge och arealupp-

gifter, sades det. Uppdraget har nyligen redovisats till regeringen (Miljödepartementet).

Naturvårdsverket har inför utskottet redovisat följande arealfördelning (tusen ha) för det nya skogsbolaget:

Område	Total areal	Reservat	Potentiella reservat
Norrbottnen	356,5	29	35
Västerbottnen	166,9	3,5	0
Jämtland	97,1	0,4	0
Norra Gävleborg	84,3	0,6	0
Norra Dalarna	112,9	1,3	0,9
Uppland/Södermanland	30,3	1	0
Götaland	41,4	2,8	0,1
Totalt	889,4	38,6	36

I skrivelsen beskriver Naturvårdsverket den skogsmark i berörda områden som är planerad att överföras från Assi Domän till det nya skogsbolaget på följande sätt:

– *Norrbottnen och Västerbottnen*: Ett buktande band i väster mellan Statens fastighetsverks marker i det fjällnära området och Assi Domäns kärnområde i inlandet med ojämnt fördelade skogsområden avses föras till det nya skogsbolaget. I norr skall större sammanhängande skogsområden överföras.

– *Mellersta Sverige*: Hela Assi Domäns innehav i Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs och Dalarnas län (utom de sydligaste delarna) avses föras till det nya skogsbolaget. De stora, samlade skogsarealerna finns i Älvdalens kommun och i Orsa Finnmark. I övrigt handlar det om spridda skogsområden över en mycket stor yta.

– *Södra Sverige*: Ett band i väster söder om Vänern och ett mycket glest fördelat innehav av mestadels små skogsområden i Skåne, Södermanland och Uppland samt på Öland avses överföras till det nya skogsbolaget.

Beträffande effekterna för naturvården anför Naturvårdsverket att negativa konsekvenser av bolagsbildningen kan förutses framför allt i Norrbotten. Det nya skogsbolaget kommer här att få försörja sig på ett skogsinnehav som till betydande del är av stort naturvårdsintresse eller består av hyggen och yngre skog. Detta kan innebära problem för köpsågverken. Om områden som Assi Domän haft som marginalmarker eller som bolaget av naturvårdsskäl inte har avverkat blir en viktig kommersiell del av det nya skogsbolaget, kan detta leda till konflikter mellan sågverkens intressen och naturvårdsintresset, säger Naturvårdsverket.

En fördel från naturvårdssynpunkt med ett nytt helstatligt skogsbolag är att det skulle kunna fungera som bank för markbyten, anför Naturvårdsverket vidare. Reservatsbildning på områden som ägs av privata markägare med litet skogsinnehav kan i många fall underlättas om staten har tillgång till bytesmarker. En förutsättning är att bytesmarkerna är spridda på lämpligt sätt

och att det finns tillgång till sådana marker framför allt i södra Sverige, där andelen privata skogsägare är störst. Med den arrondering som Assi Domän kommer att få – i två mycket stora, sammanhängande kärnområden – blir möjligheterna till att använda det nya bolagets marker till markbyten dock starkt begränsade, säger verket. Mindre än 10 % av det nya bolagets marker är belägna söder om Gävle, konstateras det. Östra Götaland är exempel på en region där det inte planeras någon mark för det nya skogsbolaget.

Naturvårdsverket erinrar om att staten för närvarande har avtal med Assi Domän som innebär att bolaget – till gängse marknadspris – skall överlåta mark för nationalparks- och naturreservatsändamål samt bytesmarker. Verket anser att det är angeläget att det går att nå en överenskommelse med det ”nya” Assi Domän om förvärv av mark för naturvårdsändamål, bytesmarker och domänreservat. En sådan överenskommelse anses också vara viktig att uppnå med det nya skogsbolaget. I annat fall kommer naturvärden i särskilt södra Sverige att få stora svårigheter med den planerade avgränsningen av det nya skogsbolaget, anför verket.

Naturvårdsverket har vidare funnit att kunskapen om värdefulla marker inom det nya skogsbolaget är ojämn och att en inventering inom den tidsram som verket givits för uppdraget – 18 dagar – endast kan genomföras översiktligt. En snabb inventering kan inte ge värdesäkrade objekt från naturvårdssynpunkt enligt de normer som normalt tillämpas vid urval av reservatsområden. Verket anser att en mer noggrann inventering kan utföras i samarbete med länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet när det nya skogsbolaget är bildat.

Naturvårdsverket bedömer sammanfattningsvis att bolagsombildningen, så långt det går att utläsa av föreslagen arrondering och ekonomiska förutsättningar, kan innebära vissa negativa konsekvenser från naturvårdssynpunkt i främst Norrbotten, där konflikter mellan naturvårdsintressen och intresset att förse inlandssågverken med råvara kan uppstå. Arronderingen av det nya skogsbolaget ger vidare – framför allt i södra Sverige – begränsade möjligheter att använda företagets marker till bytesmarker. Verket bedömer att en från naturvårdssynpunkt lämplig lista över områden med hög prioritet för skydd med de ordinarie reservatsmedlen på det nya skogsbolagets marker kräver ytterligare tid att ta fram. Eftersom överlåtelser av mark för naturvårdsändamål skall ske på marknadsmässiga villkor kan en lista lämpligen tas fram när det nya skogsbolaget är bildat, anser verket.

Miljöminister Kjell Larsson har kommenterat Naturvårdsverkets redovisning i ett pressmeddelande i slutet av november 1998. Han säger att med det av Assi Domän framlagda förslaget om vilka skogar som skall överföras till det nya skogsbolaget riskerar affären att missa flera av de mål som är viktiga för staten. Ur naturvårdssynpunkt är det önskvärt med en annan fördelning av marken mellan det nya skogsbolaget och Assi Domän, anser han. Naturvårdsverkets undersökning och en inventering som Svenska Naturskyddsföreningen gjort på området kommer självklart att ligga till grund för regeringens fortsatta beredning och diskussioner med Assi Domän i frågan, uppger miljöministern.

Det andra uppdraget som regeringen givit Naturvårdsverket avser utarbetande av kunskapsöversikt, förslag till kriterier m.m. för arbetet med skydd av skogsmark. Naturvårdsverket skall, med utgångspunkt i de ökade resurser som föreslås i budgetpropositionen (prop. 1998/99:1 utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård) för skydd av värdefull skogsmark, lämna förslag till organisation av arbetet för att säkra att medlen ger god natur- och kulturmiljövårdsnnytta och gagnar friluftslivet. Verket skall även översiktligt redovisa kunskapsläget i fråga om skyddsvärda skogstyper i olika delar av landet och bedöma behovet av att säkerställa olika objektskategorier. Vidare skall verket presentera förslag till kriterier för urval av skyddsvärda naturskogsområden och bedöma det långsiktiga behovet av resurser för vård och förvaltning av skyddade områden. Uppdraget skall utföras i samverkan med Skogsstyrelsen, Statens fastighetsverk, Sametinget, Riksantikvarieämbetet, länsstyrelserna, företrädare för skogsnäringen, enskilda naturvårds- och friluftsförbund och andra berörda intressenter. Uppdraget skall redovisas senast den 15 mars 1999. Den del av uppdraget som omfattar förslag till kriterier för urval av skyddsvärda naturskogsområden skall dock inte redovisas förrän senast i juni 1999.

Under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård finns ett anslag – Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden (A 3) – som huvudsakligen utnyttjats för bevarande av skogsmiljöer. I budgetpropositionen föreslås nu en ökning av anslaget med 150 miljoner kronor för år 1999. För år 2000 beräknas en ökning med 50 miljoner kronor och för år 2001 en ökning med 110 miljoner kronor. Syftet med ökningarna är att påskynda arbetet med att skydda värdefulla skogsområden. Genom ökningen av anslaget bör det, enligt regeringen, vara möjligt att uppnå skydd för ytterligare 250 000 ha skogsmark genom reservatsbildning. För att utveckla arbetet med biotopskydd och naturvårdsavtal har regeringen vidare föreslagit en ökning av anslaget Insatser för skogsbruket (H 2) under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar med 15 miljoner kronor för år 1999. För budgetåren 2000 och 2001 beräknas ökningarna med 25 miljoner kronor per år.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med riksdagens beslut våren 1992 om riktlinjer för ombildningen av Domänverket till aktieförbund, Domän AB, behandlades även frågan om hur olika delar av verkets markinnehav skulle hanteras (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33). Riksdagen fastställde riktlinjer dels för hur naturvårdsintresset skulle tillgodoses, dels för hur försäljningen av mark till enskilda skulle genomföras. När det gällde naturvården erinrade utskottet om sitt ställningstagande våren 1991 av innebörd att bolagsbildningen inte fick leda till att områden av stort naturvårdsvärde miste sitt skydd eller att detta försvagades. Utskottet förutsatte att naturvårdens intressen skulle komma att tas till vara genom de villkor som med detta syfte avsågs bli införda i avtalet med bolaget och genom statens ägarfunktion i det nya bolaget.

I det avtal om bolagisering av Domänverket som ingicks i juni 1992 mellan svenska staten och Domän AB finns ett avsnitt (9.10) om naturvård. Där

regleras hanteringen av från naturvårdssynpunkt värdefull mark, varvid bl.a. anges att överlåtelser skall ske till gängse marknadspris. I avtalet finns också regler om s.k. försöksparker. Enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet kommer det nämnda avtalet att fortsätta att gälla även efter ett genombörande av den nu aktuella affären.

Näringsminister Björn Rosengren besvarade i oktober 1998 en fråga (1998/99:14) av Rolf Gunnarsson (m) om vilka åtgärder han avser att vidta för att samordna verksamheten i Statens fastighetsverk, Statens naturvårdsverk och det nya skogsbolaget (Vasaskog AB). Näringsministern hänvisade till de riktlinjer för det nya bolaget som föreslås i budgetpropositionen, med innebörd att i viss utsträckning skall byte av mark som ägs av bolaget kunna ske mot mark som ägs direkt av staten, varvid bytet skall ske på affärsmässiga grunder. Den fråga som Rolf Gunnarsson tog upp ansågs vara för tidigt väckt; regeringen avser att ta upp saken när förvärvet av det nya skogsbolaget är klart.

Näringsminister Björn Rosengren besvarade vidare i november 1998 en fråga (1998/99:26) av Kenneth Johansson (s) om regeringen är beredd att lokalisera huvudkontoret för det nya bolaget till Falun eller Hedemora i Dalarnas län. Näringsministern meddelade att det ankommer på det nya skogsbolagets styrelse och ledning – som ännu inte finns på plats – att organisera verksamheten och bl.a. fatta beslut om lokalisering av olika enheter.

Upplysningar och synpunkter i ärendet

Företrädare för Närings- och handelsdepartementet, Statens naturvårdsverk, Assi Domän AB, Skogs- och Träfacket, Skogsägarnas Riksförbund och Svenska Naturskyddsföreningen har inför utskottet lämnat upplysningar och synpunkter i ärendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser fördelar med den föreslagna affären med överföring av skogsmark från Assi Domän till ett nytt skogsbolag. Härigenom kan Assi Domän få en kapitalstruktur som är mer i överensstämmelse med vad som gäller för andra skogsindustriföretag av motsvarande storlek. Enligt Assi Domän har företaget för närvarande ett för stort skogsinnehav i förhållande till sin industrirörelse. Samtidigt ser utskottet fördelar med ett separat statligt skogsbolag, bl.a. genom att marknaden för vedråvara vidgas.

Regeringen meddelar i propositionen, som nämnts, sin avsikt att under år 1999 lägga ett offentligt bud på samtliga aktier i det nya skogsbolaget i syfte att nå en ägarandel på 100 % i detta bolag. Betalningen skall utgöras av en del av de aktier i Assi Domän som staten för närvarande äger. För att möjliggöra detta bör riksdagen ge regeringen bemyndigande att minska statens ägarandel genom ett sådant aktiebyte. Bemyndigandet bör också omfatta rätt för regeringen att medverka i sådana beslut som innebär att statens ägarandel i Assi Domän utöver aktiebytet minskar – förutsatt att den aktuella affären kommer till stånd. Vidare anser utskottet att riksdagen bör bemyndiga rege-

ringen att genom byte av aktier i Assi Domän förvärva det utdelade skogsbolaget. Den berörda skogsmarken bör bli föremål för opartisk värdering.

När det gäller förvaltningen av det nya skogsbolaget anser utskottet emellertid att de riktlinjer som anges i propositionen inte är helt tillfredsställande. Som framgått av Naturvårdsverkets redovisning kan det i norra Sverige uppstå konflikter mellan naturvårdsintressen och intresset att förse inlands-sågverken med vedråvara. Vidare ger arronderingen av det nya skogsbolaget mycket begränsade möjligheter att tillgodose behovet av bytesmarker, framför allt i södra Sverige. Enligt utskottets mening bör regeringen och Naturvårdsverket föra fortsatta diskussioner med Assi Domän beträffande möjligheterna till markbyten. Likaså bör motsvarande diskussioner föras med det nya skogsbolaget. Även kontakter med andra skogsägare i denna fråga bör tas. Det bör vara en uttalad strävan att få tillgång till mer mark i södra Sverige som kan användas som bytesmark. Utgångspunkten skall generellt vara att alla transaktioner skall ske på marknadsmässiga villkor.

Utskottet vill också framhålla att det avtal som ingicks år 1992 mellan staten och Domän om hanteringen av från naturvårdssynpunkt värdefull mark självklart fortsätter att gälla oberoende av de förändringar som kommer att genomföras. En liknande överenskommelse bör också träffas med det nya skogsbolaget. Samtidigt utgår utskottet från att avsättningen av sådan värdefull mark sker uteslutande utifrån naturvårdsmässiga utgångspunkter, så att inte råvaruförsörjningen till inlands-sågverken missgynnas.

Regeringen bör i lämpligt sammanhang återkomma till riksdagen med en redovisning av hur utskottets synpunkter på riktlinjerna för förvaltningen av det nya skogsbolaget har beaktats.

Riksdagen bör sålunda beträffande riktlinjer för förvaltningen av det nya skogsbolaget ansluta sig till vad utskottet anfört. De två yrkandena om bemyndiganden i propositionen tillstyrks av utskottet. Samtliga här aktuella motioner avstyrks samtidigt.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *mål*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 utgiftsområde 24 moment 1 godkänner målen inom utgiftsområdet i enlighet med vad som anges i propositionen,

res. 1 (m. kd, fp)

2. beträffande *anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 utgiftsområde 24 momenten 2–7 och 11 och med avslag på motionerna 1998/99:Fi210 yrkande 24, 1998/99:Fi211 yrkande 20 i denna del, 1998/99:Sk310 yrkande 11, 1998/99:N233, 1998/99:N238 yrkande 10, 1998/99:N277 yrkandena 6, 10 och 16, 1998/99:N299 yrkandena 7–14, 1998/99:N321, 1998/99:N330 yrkande 24 och 1998/99:N333 yrkande 10

a) bemyndigar regeringen att under år 1999 låta staten ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk forskning och utveckling som, inklusive tidigare träffade avtal och beslut, innebär

utgifter om högst 500 000 000 kr under budgetåret 2000, högst 425 000 000 under budgetåret 2001, högst 200 000 000 under budgetåret 2002 och högst 130 000 000 under budgetåret 2003,

b) bemyndigar regeringen att under år 1999 ikläda staten förpliktelser inom rymdverksamhet som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 1 600 000 000 efter år 1999,

c) medger att staten under år 1999 åtar sig ett betalningsansvar i form av garantier till ett belopp av högst 100 000 000 000 kr för det ordinarie garantisystemet,

d) medger att staten under år 1999 åtar sig ett betalningsansvar i form av garantier till ett belopp av högst 6 000 000 000 kr för investeringar i utlandet,

e) bemyndigar regeringen att under år 1999 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret,

f) godkänner ändrade riktlinjer för dispositionen av ramanslaget G 3 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. i enlighet med vad som anges i propositionen,

g) för budgetåret 1999 anvisar anslag under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt regeringens förslag i bilaga,

res. 2 (mp)

3. beträffande *Patent- och registreringsverkets handläggningstider* att riksdagen avslår motion 1998/99:N238 yrkande 17,

res. 3 (m, kd, c, fp)

4. beträffande *exportfrämjande verksamhet* att riksdagen avslår motion 1998/99:N299 yrkande 15,

res. 4 (m, kd, c, fp)

5. beträffande *Assi Domän AB*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 utgiftsområde 24 momenten 8 och 9, med anledning av proposition 1998/99:1 utgiftsområde 24 moment 10 och med avslag på motionerna 1998/99: MJ749 yrkandena 18 och 19, 1998/99:N213, 1998/99:N225, 1998/99:N252, 1998/99:N272, 1998/99:N277 yrkandena 12–15 och 1998/99:N330 yrkande 23

a) med ändringar av tidigare beslut (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26, rskr. 1995/96:302) bemyndigar regeringen att fatta beslut som medför att statens ägande i Assi Domän AB minskar i enlighet med vad som anges i propositionen,

b) bemyndigar regeringen att genom byte mot aktier i Assi Domän AB förvärva det utdelade skogsbolaget,

c) godkänner att regeringen vid förvaltning av det nämnda skogsbolaget följer de riktlinjer som utskottet angivit.

res. 5 (m, kd) – motiv.

res. 6 (fp)

res. 7 (mp)

Stockholm den 3 december 1998

På näringsutskottets vägnar

Per Westerberg

I beslutet har deltagit: Per Westerberg (m)*, Barbro Andersson Öhrn (s), Lennart Beijer (v), Göran Hägglund (kd)*, Karin Falkmer (m)*, Sylvia Lindgren (s), Ola Karlsson (m)*, Nils-Göran Holmqvist (s), Marie Granlund (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Strömbom (kd)*, Ola Sundell (m)*, Matz Hammarström (mp), Åke Sandström (c)*, Eva Flyborg (fp)*, Anne Ludvigsson (s) och Karl Gustav Abramsson (s).

*) Har ej deltagit i beslutet under moment 2

Reservationer

1. Mål (mom. 1)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande och bedömning, i avsnittet om mål samt bedömning av regeringens resultatredovisning, som börjar med "Regeringen har" och slutar med "till riksdagen" bort ha följande lydelse:

Regeringen begär i årets budgetproposition godkännande av de övergripande mål som redovisas för de olika verksamhetsområdena. Enligt utskottets mening är dock den näringspolitik som regeringen förordar inte den som krävs för att uppnå tillväxt och utveckling i ekonomin. Som anförs i en reservation (m, kd, fp) i finansutskottets betänkande 1998/99:FiU1 måste den svenska ekonomin göras mer dynamisk och mer flexibel så att tillväxten blir högre och betydligt mer uthållig än den varit under de senaste 30 åren. En ny ekonomisk politik måste inriktas på att skapa förutsättningar för fler riktiga jobb och växande företag och på att sänka skadliga skatter. Det är genom arbete, företagande, tillväxt och fler skattebetalare som välbefinnande skapas, inte genom högre skatter och högre offentliga utgifter. De senaste årens "fram- och tillbakapolitik" måste brytas till förmån för goda, stabila och långsiktigt verkande regler och åtgärder som gynnar inte minst de mindre företagen. Eftersom de mål som regeringen formulerar för de olika verksamhetsområdena tar sin utgångspunkt i en felaktigt utformad näringspolitik avstyrker utskottet dem.

Utskottet uttryckte i föregående års anslagsbetänkande önskemål om en mer tydlig mål- och resultatredovisning. Redovisningen av effekterna av de statliga insatserna för de olika verksamhetsområdena är dock, som redovisats, i flera fall ganska knapphändig.

En generell notering som kan göras är att kopplingen mellan innehållet i regleringsbrev och återrapporteringen i budgetpropositionen ofta förefaller vara mindre god. Regleringsbrev innehåller i många fall olika, relativt

omfattande uppdrag. Däremot redovisas inte resultaten av dessa uppdrag i någon större utsträckning i budgetpropositionen. Utskottet vill framhålla vikten av en bättre koppling mellan regleringsbrevet och redovisningen till riksdagen.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *mål*

att riksdagen avslår proposition 1998/99:1 utgiftsområde 24 moment 1.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 2)

Matz Hammarström (mp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv bort ha följande lydelse:

Miljöpartiet står – tillsammans med regeringen och Vänsterpartiet – bakom förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 1999 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 1999 i den statliga budgeten. Samma majoritet står också bakom beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2000 och 2001.

Inom den ram för utgiftsområde 24 Näringsliv på ca 2,9 miljarder kronor som riksdagen fattar beslut om i dagarna förordar emellertid utskottet – i likhet med vad som anförs i motion 1998/99:N321 (mp) – vissa omdisponeringar mellan anslag.

Anslaget Stöd till kooperativ utveckling (A 3) bör sålunda tillföras ytterligare 9 miljoner kronor. De resurser som går till ny Kooperation via lokala kooperativa utvecklingscentrum (LKU) är mycket kostnadseffektiva. LKU bedriver en blygsam men effektiv rådgivning under former som hittills inte erhållit någon ekonomisk garanti. Enligt utskottets mening bör det faktum att anslaget inte helt tagits i anspråk föranleda en mer kraftfull marknadsföring av stödformen. För att kompensera denna anslagsökning föreslår utskottet en neddragning av anslaget till investeringsfrämjande (E 4) med 9 miljoner kronor. Investeringsfrämjandet med Invest in Sweden Agency har som mål att utländska företag genomför nyinvesteringar och nyetableringar samt samverkar med andra företag. Detta är inte primärt en statlig uppgift, anser utskottet; fr.o.m. år 2000 bör anslaget helt utgå.

Det marknadsekonomiska systemet förutsätter kritiska och kunniga konsumenter, som har möjlighet att göra medvetna val. För att konsumenterna skall få dessa förutsättningar måste insatserna på det konsumentpolitiska området öka, anser utskottet. Därför bör såväl anslaget till stöd till konsumentorganisationer (F 5) som anslaget till konsumentforskning (F 6) ökas med 2 miljoner kronor. För att kompensera dessa öknings bör anslagen till konkurrensforskning (C 2) och till bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (D 5) minskas med 2 miljoner kronor. Utskottet anser att konkurrensforskningen inte skall högprioriteras i förhållande till konsumentforskningen på det sätt som regeringen gör. Anslaget till konkurrensforskning bör ligga kvar på den tidigare nivån, och ökningen på 2 miljoner kronor bör i stället läggas

på konsumentforskning. Därmed skulle konkurrens- och konsumentforskningen få lika stora anslag. Utskottet anser också att anslaget till Ingenjörsvetenskapsakademien bör minskas med 2 miljoner kronor, eftersom det av utredningar och program från akademien framgår att den är helt oförstående till de krav som en hållbar utveckling ställer på tekniken.

Med det anförda tillstyrker utskottet de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 1999 inom utgiftsområde 24 Näringsliv med de nyssnämnda, föreslagna omdisponeringarna inom ramen. Likaså tillstyrks de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som framlagts i budgetpropositionen. Samtliga aktuella motioner avstyrks därmed i nu berörda delar, med undantag av motion 1998/99:N321 (mp) i den del som avser anslag för budgetåret 1999, vilken tillstyrks. Motion 1998/99:N321 (mp) avstyrks dock i den del som avser yrkandet om anslag för budgetåren 2000 och 2001, eftersom det aktuella beslutet endast avser budgetåret 1999.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 utgiftsområde 24 momenten 2–7 och motion 1998/99:N321 yrkande 1, med anledning av proposition 1998/99:1 utgiftsområde 24 moment 11 och med avslag på motionerna 1998/99:Fi210 yrkande 24, 1998/99:Fi211 yrkande 20 i denna del, 1998/99:Sk310 yrkande 11, 1998/99:N233, 1998/99:N238 yrkande 10, 1998/99:N277 yrkandena 6, 10 och 16, 1998/99:N299 yrkandena 7–14, 1998/99:N321 yrkande 2, 1998/99:N330 yrkande 24 och 1998/99:N333 yrkande 10

a)–f) (=utskottet),

g) för budgetåret 1999 anvisar anslag under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt Miljöpartiets förslag i bilaga.

3. Patent- och registreringsverkets handläggningstider (mom. 3)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om Patent- och registreringsverkets handläggningstider bort ha följande lydelse:

I motion 1998/99:N238 (c) föreslås ett riksdagsuttalande om förkortade handläggningstider hos Patent- och registreringsverket (PRV). Utskottet anser – i likhet med motionärerna – att det är viktigt att det kommer fram många innovationer i det svenska näringslivet. Den tidsutdräkt som handläggningen av olika ansökningar kan vara förenad med kan emellertid innebära stora kostnader för småföretagen.

Som tidigare redovisats har regeringen påbörjat ett arbete rörande handläggningstider hos olika myndigheter, bl.a. PRV. Detta arbete bör dock bedrivas med större kraft och med sikte på konkreta och omedelbara resultat. För att främja detta bör riksdagen göra ett uttalande till regeringen om förkortade handläggningstider hos PRV. Därmed blir den nämnda motionen tillgodosedd i berörd del och tillstyrks av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *Patent- och registreringsverkets handläggningstider* att riksdagen med bifall till motion 1998/99:N238 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Exportfrämjande verksamhet (mom. 4)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om exportfrämjande verksamhet bort ha följande lydelse:

Riksdagen bör göra ett uttalande om att det behövs en översyn och samordning av de statliga insatserna för främjande av export, anför det i motion 1998/99:N299 (m). Statens exportfrämjande utförs av många aktörer som agerar oberoende av varandra. Det förslag som Riksrevisionsverket har framlagt syftar till att få en mer sammanhållen struktur för de exportfrämjande aktörerna. Regeringen säger sig i budgetpropositionen dela RRV:s syn, men har underlåtit att komma med förslag till praktiska åtgärder. Utskottet anser – i likhet med vad som anförs i den nämnda motionen – att exportfrämjandet bör bedrivas med tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan aktörerna för att bli mer slagkraftigt. RRV:s förslag att förstärka Exportrådets roll som sammanhållande kraft bland de offentliga aktörerna bör därför genomföras.

Riksdagen bör genom ett uttalande ställa sig bakom vad utskottet här har anfört. Den nämnda motionen tillstyrks därmed i berörd del.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *exportfrämjande verksamhet* att riksdagen med bifall till motion 1998/99:N299 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Assi Domän AB (mom. 5, motiveringen)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd) och Ola Sundell (m) anser att utskottets ställningstagande i avsnittet om Assi Domän AB bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening skall konkurrensutsatt verksamhet – som grundprincip – bedrivas i privat regi och inte i statlig. Med en privatisering av statliga företag uppnås en tydligare ägarroll, kommersiellt mer kompetenta företag och en ökad aktiespridning. Mot denna bakgrund ser utskottet regeringens förslag om att minska det statliga ägandet i Assi Domän som ett steg i rätt riktning. Utskottet vill dock gå längre och förordar en försäljning av hela det statliga ägandet i bolaget.

Utskottet kan emellertid som ett första steg acceptera den föreslagna affären med överföring av skogsmark från Assi Domän till ett nytt skogsbolag. Härigenom kan Assi Domän få en kapitalstruktur som är mer i överensstämmelse med vad som gäller för andra skogsindustriföretag av motsvarande

storlek. Enligt Assi Domän har företaget för närvarande ett för stort skogsinnehav i förhållande till sin industrirörelse.

Regeringen meddelar i propositionen, som nämnts, sin avsikt att under år 1999 lägga ett offentligt bud på samtliga aktier i det nya skogsbolaget i syfte att nå en ägarandel på 100 % i detta bolag. Betalningen skall utgöras av en del av de aktier i Assi Domän som staten för närvarande äger. För att möjliggöra detta bör riksdagen ge regeringen bemyndigande att minska statens ägarandel genom ett sådant aktiebyte. Vidare anser utskottet att riksdagen bör bemyndiga regeringen att genom byte av aktier i Assi Domän förvärva det utdelade skogsbolaget. När det gäller detta skogsbolag anser utskottet att det av principiella skäl bör säljas så snart det är möjligt. Bemyndigandet bör också omfatta rätt för regeringen att avyttra det resterande aktieinnehavet i Assi Domän.

Utskottet vill i detta sammanhang understryka vikten av att affären genomförs på ett börsetiskt riktigt och i övrigt professionellt sätt. Regeringens hittillsvarande hantering av frågan har inte varit tillfredsställande. Det har varit en onödigt långdragen process, som regeringen inte skött på det sätt som kan krävas. Presentationen av affären hade mer drag av partipolitiskt utspel i valrörelsen än kommersiell affär med ett delstatligt, börsnoterat bolag. Ägarandet skadar Sveriges anseende, de statliga företagens kommersiella anseende och den svenska riskkapitalmarknaden. Vidare har Naturvårdsverket, som redovisats, givits endast 18 dagar för att göra en inventering av den aktuella marken. Hade detta uppdrag i stället lämnats under sommaren 1998, då affären offentliggjordes, hade riksdagen haft ett bättre underlag för sin behandling än vad som nu är fallet.

Beträffande förvaltningen av det nya skogsbolaget anser utskottet att de riktlinjer som anges i propositionen inte är helt tillfredsställande ur naturvårdssynpunkt. Som framgått av Naturvårdsverkets redovisning kan det i norra Sverige uppstå konflikter mellan naturvårdsintressen och intresset att förse inlandsågsverken med vedråvara. Vidare ger arronderingen av det nya skogsbolaget begränsade möjligheter att tillgodose behovet av bytesmarker, framför allt i södra Sverige. Enligt utskottets mening bör regeringen och Naturvårdsverket föra fortsatta diskussioner med Assi Domän beträffande möjligheterna till markbyten. Likaså bör motsvarande diskussioner föras med det nya skogsbolaget. Även kontakter med andra skogsägare i denna fråga bör tas. Det bör vara en uttalad strävan att få tillgång till mer mark i södra Sverige som kan användas som bytesmark. Utgångspunkten skall generellt vara att alla transaktioner skall ske på marknadsmässiga villkor.

Utskottet vill också framhålla att det avtal som ingicks år 1992 mellan staten och Domän om hanteringen av från naturvårdssynpunkt värdefull mark självklart fortsätter att gälla oberoende av de förändringar som kommer att genomföras. En liknande överenskommelse bör också träffas med det nya skogsbolaget.

Regeringen bör i lämpligt sammanhang återkomma till riksdagen med en redovisning av hur utskottets synpunkter på riktlinjerna för förvaltningen av det nya skogsbolaget har beaktats.

Riksdagen bör sålunda beträffande dels riktlinjer för förvaltningen av det nya skogsbolaget, dels vidareförsäljningen av bolaget – eller lämpliga delar

av dess tillgångar – till aktiva skogsbrukare ansluta sig till vad utskottet anfört. De två yrkandena om bemyndiganden i propositionen tillstyrks av utskottet. Samtliga här aktuella motioner avstyrks samtidigt.

6. Assi Domän AB (mom. 5)

Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om Assi Domän AB bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening skall konkurrensutsatt verksamhet – som grundprincip – bedrivs i privat regi och inte i statlig. Med en privatisering av statliga företag uppnås en tydligare ägarroll, kommersiellt mer kompetenta företag och en ökad aktiespridning. Mot denna bakgrund ser utskottet regeringens förslag om att minska det statliga ägandet i Assi Domän som ett steg i rätt riktning. Utskottet vill dock gå längre och förordar en försäljning av hela det statliga ägandet i bolaget.

Även om utskottet således delar regeringens åsikt att ägandet i Assi Domän bör minska är det förslag som regeringen framlägger behäftat med så stora brister att det inte bör genomföras. De effekter som regeringen vill uppnå – underlättande av markbyten och en bättre situation för köpsågverken – kommer knappast att uppnås genom affären. Naturvårdsverket bedömer, som redovisats, att det är stor risk för konflikter mellan sågverkens intressen och naturvårdsintresset. De skogsmarker i det nya skogsbolaget som skulle underlätta för köpsågverken i Norrlands inland består till betydande del av skogsmark av naturvårdsintresse eller hyggen och yngre skog. När det gäller markbyten – för att underlätta bildande av naturreservat – är behovet av skogsmark för detta ändamål störst i södra Sverige, medan det nya skogsbolaget kommer att få ganska begränsade markområden i denna del av landet. Framför allt är behovet av mark för naturreservatsändamål stort i närheten av storstadsområdena.

Utskottet vill också framhålla att regeringen inte har hanterat frågan på ett tillfredsställande sätt. Det har varit en onödigt långdragen process, som regeringen inte skött på det sätt som kan krävas. Presentationen av affären hade mer drag av partipolitiskt utspel i valrörelsen än kommersiell affär med ett delstatligt, börsnoterat bolag. Agerandet skadar Sveriges anseende, de statliga företagens kommersiella anseende och den svenska riskkapitalmarknaden. Vidare har Naturvårdsverket, som redovisats, givits endast 18 dagar för att göra en inventering av den aktuella marken. Hade detta uppdrag i stället lämnats under sommaren 1998, då affären offentliggjordes, hade riksdagen haft ett bättre underlag för sin behandling än vad som nu är fallet.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet propositionen i samtliga här aktuella delar. Den kritik utskottet riktar mot regeringens handläggning av frågan överensstämmer i stort med vad som anförs i motion 1998/99:N272 (fp); motionen tillstyrks därmed. I motion 1998/99:N277 (v) yrkas avslag på regeringens förslag i alla här aktuella delar och i motion 1998/99:MJ749 (c) yrkas avslag beträffande godkännande av riktlinjer för

förvaltningen av det nya skogsbolaget – i dessa delar blir motionerna tillgodosedda. I övrigt avstyrks de här aktuella motionerna i berörda delar.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *Assi Domän AB*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:MJ749 yrkande 18, 1998/99:N272 och 1998/99:N277 yrkande 14 avslår proposition 1998/99:1 utgiftsområde 24 momenten 8–10 och motionerna 1998/99:MJ749 yrkande 19, 1998/99:N213, 1998/99:N225, 1998/99:N252, 1998/99:N277 yrkandena 12, 13 och 15 och 1998/99:N330 yrkande 23.

7. Assi Domän AB (mom. 5)

Matz Hammarström (mp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om Assi Domän AB bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det förslag som regeringen framlägger är behäftat med så stora brister att det inte bör genomföras. Naturvårdsverket bedömer, som redovisats, att det är stor risk för konflikter mellan sågverkens intressen och naturvårdsintresset. De skogsmarker i Norrlands inland som föreslås överföras till det nya skogsbolaget består till betydande del av skogsmark av naturvårdsintresse eller hyggen och yngre skog, varför det finns risk för att avverkningstrycket på skyddsvärd skog kan öka vid ett genomförande av affären. När det gäller markbyten – för att möjliggöra bildande av naturreservat – är behovet av skogsmark för detta ändamål störst i södra Sverige, men det nya skogsbolaget kommer att få ganska begränsade markområden i denna del av landet.

Utskottet anser att det är beklagligt att staten – liksom då Assi Domän bildades år 1993 – inte utnyttjar möjligheten att i samband med den här aktuella affären bevara skyddsvärda skogar. En möjlighet som borde ha diskuterats är att avkastnings- och utdelningskraven för det nya bolaget skulle ha utformats så att intresset att bevara den skyddsvärda skogen kunde tillvaratas.

Utskottet vill också framhålla att regeringen inte har hanterat frågan på ett tillfredsställande sätt. Bland annat har Naturvårdsverket, som redovisats, givits endast 18 dagar för att göra en inventering av den aktuella marken. Hade detta uppdrag i stället lämnats under sommaren 1998, då affären offentliggjordes, hade riksdagen haft ett bättre underlag för sin behandling än vad som nu är fallet.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet propositionen i samtliga här aktuella delar. Den kritik som utskottet riktar mot regeringens handläggning av frågan överensstämmer i stort med vad som anføres i motion 1998/99:N272 (fp); motionen tillstyrks därmed. I motion 1998/99:N277 (v) yrkas avslag på regeringens förslag i alla här aktuella delar och i motion 1998/99:MJ749 (c) yrkas avslag beträffande godkännande av riktlinjer för förvaltningen av det nya skogsbolaget – i dessa delar blir motionerna tillgodosedda. I övrigt avstyrks de här aktuella motionerna i berörda delar.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *Assi Domän AB*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99: MJ749 yrkande 18, 1998/99: N272 och 1998/99: N277 yrkande 14 avslår proposition 1998/99: 1 utgiftsområde 24 momenten 8–10 och motionerna 1998/99: MJ749 yrkande 19, 1998/99: N213, 1998/99: N225, 1998/99: N252, 1998/99: N277 yrkandena 12, 13 och 15 och 1998/99: N330 yrkande 23.

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 2)

Per Westerberg, Karin Falkmer, Ola Karlsson och Ola Sundell (alla m) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 1999 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 1999 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2000 och 2001.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Massarbetslösheten kan steg för steg pressas tillbaka, samtidigt som den sociala tryggheten också i andra bemärkelser kan öka genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi om de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

Då riksdagens majoritet har en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i utskottets beslut avseende moment 2 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I finansutskottets betänkande 1998/99: FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädarna för Moderata samlingspartiet i en reservation (16) lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en minskning med 122,5 miljoner kronor jämfört med det som kan förväntas bli riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 1998/99: N299 (m) och av bilaga.

Till anslaget till teknisk forskning och utveckling borde således ha anvisats 110 miljoner kronor utöver regeringens förslag. De av regeringen tidigare

genomförda, mycket kraftiga besparingarna på detta anslag hotar på sikt de svenska företagens teknikförsörjning och konkurrenskraft. Också regeringens tidigare besparing på anslaget till STATT innebär att tillgången på värdefull teknisk information för svenskt näringsliv försämras. Denna verksamhet borde i stället tillföras 2 miljoner kronor. Vidare borde NUTEK:s verksamhet med såddfinansiering tillskjutas ytterligare 5 miljoner kronor.

En vital konkurrens skärper effektiviteten och ökar välbefindandet. Insatser för att främja konkurrensen är därmed ett viktigt inslag i en politik som gör Sverige mer utvecklingskraftigt. Framför allt inom områden av monopoliserad kommunal tjänsteverksamhet kan mycket vinnas genom en målmedveten konkurrensutsättning. För att underlätta denna process bör konkurrensreglerna förbättras avseende kommunal affärsverksamhet. Konkurrensverket bör bl.a. ges en starkare ställning och tillföras ytterligare 2 miljoner kronor.

I vårt budgetförslag förordades också att tre anslag skulle slopas helt eller i huvudsak, nämligen Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (E 5), Stöd till kooperativ utveckling (A 3) och Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (G 3). Motsvarande medel som regeringen föreslår för näringslivsutveckling i Östersjöregionen bör i stället anslås på biståndsbudgeten för Baltikum under utgiftsområde 7. De näringspolitiska insatserna bör syfta till att skapa ett generellt bra näringsklimat, och olika företagsformer bör behandlas lika i regel- och skattesystem. Då kan ett särskilt anslag för kooperativ utveckling inte motiveras. Eftersom regeringen inte har aviserat någon privatisering av något större statligt företag kan G 3-anslaget i huvudsak utgå. För erforderliga ägarinsatser i Statens Premiefond AB bör dock 10 miljoner kronor anslås under anslaget. Slutligen borde anslaget till Konsumentverket kunna minskas med 10 miljoner kronor av statsfinansiella skäl.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 2)

Göran Hägglund och Inger Strömbom (båda kd) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 1999 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 1999 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2000 och 2001.

I finansutskottets betänkande 1998/99:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädarna för Kristdemokraterna i en reservation (17) lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en minskning med 222 miljoner kronor jämfört med det som kan förväntas bli riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 1998/99:N330 (kd) och av bilaga. Då Kristdemokraternas budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg av budgetprocessen inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning av den beslutade ramen på olika anslag inom utgiftsområdet. Vi deltar

således inte i utskottets beslut avseende moment 2 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I det följande redovisar vi vilken fördelning på anslag inom utgiftsområde 24 som förordats av Kristdemokraterna.

Anslaget till näringslivsutveckling i Östersjöregionen bör slopas. Kristdemokraterna ställer sig avvisande till statligt stöd till företagsetableringar utanför Sveriges gränser. Vidare anser vi att anslaget till kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. borde slopas. Enligt Kristdemokraternas uppfattning bör företag som är verksamma på en konkurrensutsatt marknad inte ägas av staten. Statliga företag bör avyttras i den takt som marknaden kan absorbera, varför något anslag för omstrukturering alltså inte är nödvändigt.

Anslaget till STATT borde ökas med 3 miljoner kronor. Regeringens förslag att den av riksdagen för år 1997 beslutade sänkta nivån av anslaget till STATT skall gälla även för den kommande treårsperioden är inte förenligt med de ambitioner som bör prägla näringspolitiken. Bevakning av och rapportering om den tekniska och industriella utvecklingen inom olika industrinationer är av stor vikt för Sveriges möjligheter att hävda sig som ett konkurrenskraftigt industriland.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 2)

Åke Sandström (c) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 1999 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 1999 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2000 och 2001.

I finansutskottets betänkande 1998/99:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädaren för Centerpartiet i en reservation (18) lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en ökning med 144 miljoner kronor jämfört med det som kan förväntas bli riksdagens beslut. Hur den ökade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 1998/99:Fi210 (c) och av bilaga. Då Centerpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg av budgetprocessen inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning av den beslutade ramen på olika anslag inom utgiftsområdet. Jag deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 2 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I det följande redovisar jag vilken fördelning på anslag inom utgiftsområde 24 som förordats av Centerpartiet.

Två nya anslag borde införas under utgiftsområdet. Det ena avser stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrenskraft, där 114 miljoner kronor borde anvisas för budgetåret 1999. För budgetåren 2000 och 2001 borde 113 miljoner kronor tas upp. Jordbruket och livsmedelsnäringen i Sverige tvingas arbeta med betydligt högre kostnader i form av skatter och avgifter än vad som är fallet för motsvarande näringar i konkurrentländerna,

varför den svenska jordbruks- och livsmedelsindustrin är i stort behov av konkurrenshöjande insatser. Det bör avsättas 90 miljoner kronor per år under fyra år för en satsning på forskning och utveckling inom livsmedelssektorn, i enlighet med förslag i betänkandet En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:167). Under år 1999 bör också 2 miljoner kronor anvisas till ett program för gårdsbaserad livsmedelsförädling enligt förslag i den nämnda utredningen. Vidare bör det ske satsningar på trädgårdsnäringen, innebärande ett femårigt stödprogram för strukturomvandling av växthusodlingen till en kostnad om 7 miljoner kronor per år. Dessutom bör 15 miljoner kronor per år anvisas som en kollektiv resurs för trädgårdsbranschens utveckling under fem år.

Centerpartiet anser att de regionala kvinnliga resurscentrumen har en viktig roll i att utveckla kvinnors företagande. De hittillsvarande satsningarna på kvinnliga resurscentrum på länsnivå måste permanentas och vidareutvecklas. Ett nytt anslag, Stöd till kvinnors företagande, borde därför inrättas och för år 1999 tas upp med 60 miljoner kronor. Finansiering av detta nya anslag för nästa budgetår borde kunna ske genom att anslaget Teknisk forskning och utveckling (D 1) engångsvis minskas med motsvarande belopp.

Jag anser slutligen att anslaget till exportfrämjande verksamhet borde ökas med 30 miljoner kronor. De ökade medlen skall användas för att stärka den svenska exporten av miljöanpassad teknik. Sverige importerar för närvarande mer miljöanpassad teknik än som exporteras.

4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 2)

Eva Flyborg (fp) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartier och miljöpartier – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 1999 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 1999 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2000 och 2001.

I finansutskottets betänkande 1998/99:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädaren för Folkpartiet i en reservation (19) lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en minskning med 209 miljoner kronor jämfört med det som kan förväntas bli riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motionerna 1998/99:Fi211 (fp) och 1998/99:N333 (fp) samt av bilaga. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg av budgetprocessen inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning av den beslutade ramen på olika anslag inom utgiftsområdet. Jag deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 2 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I det följande redovisar jag vilken fördelning på anslag inom utgiftsområde 24 som förordats av Folkpartiet.

Anslaget till näringslivsutveckling i Östersjöregionen bör slopas. Den första s.k. Östersjömiljarden har använts till diverse satsningar på renoveringar av kulturhus i Sverige och Polen, demonstrationsmejerier i S:t Petersburg, etc. Vidare anser jag att anslaget till kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. borde slopas. I motion 1998/99:N300 (fp) om statliga bolag redovisas en strategi för avveckling av statligt ägda företag med beräkningar av vilka resurser som då kan frigöras. Beräkningarna är utförda med hänsyn till eventuella kostnader i samband med försäljningarna.

På konkurrensområdet borde anslagen ökas – Konkurrensverket borde tillföras 10 miljoner kronor och konkurrensforskningen 6 miljoner kronor. Konkurrensverket bör ges större möjligheter att agera ”konkurrenspolis” genom ökade resurser till egna undersökningar och uppföljningar. För närvarande koncentreras arbetet till de anmälningar som kommer in till verket och handläggningstiderna blir i vissa fall mycket långa. Forskningen kring konkurrensfrågor, t.ex. undersökningar av konkurrensförhållanden på olika svenska marknader och effekter av olika slags regleringar, är av stor vikt för Konkurrensverkets långsiktiga arbete och möjligheter att föreslå förändringar i lagar och regler.

5. Anslag för budgetåren 2000 och 2001 (mom. 2)

Matz Hammarström (mp) anför:

Det aktuella beslutet om anslag avser endast budgetåret 1999. Jag vill emellertid redovisa att jag har samma uppfattning som den som anges i motion 1998/99:N321 (mp) beträffande lämplig nivå på ram för utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåren 2000 och 2001 och fördelning på anslag. Ramen för budgetåren 2000 och 2001 borde sålunda vara 129 miljoner kronor respektive 130 miljoner kronor lägre än vad regeringen angivit. Fördelningen på anslag framgår av den nämnda motionen.

6. Assi Domän AB (mom. 5)

Åke Sandström (c) anför:

Jag vill framhålla vikten av att staten inte förblir ägare av den produktiva skogsmarken i det nya skogsbolaget, utan att den skall säljas vidare till aktiva, enskilda brukare.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv för år 1999

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	m	v	kd	c	fp	mp
A 1 Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader (<i>ram</i>)	214 287						
A 2 Småföretagsutveckling (<i>ram</i>)	184 062	+5 000					
A 3 Stöd till kooperativ utveckling (<i>ram</i>)	16 500	-16 500					+9 000
A 4 Turistfrämjande (<i>ram</i>)	80 511						
A 5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (<i>ram</i>)	187 993						
A 6 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning (<i>ram</i>)	4 786						
A 7 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m. (<i>ram</i>)	35 000						
A 8 Nytt anslag: Stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrenskraft					+114 000		
A 9 Nytt anslag: Stöd till kvinnors företagande					+60 000		
B 1 Patentbesvärsträtten (<i>ram</i>)	11 801						

Anslag	Regeringens förslag	m	v	kd	c	fp	mp
B 2 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet (<i>ram</i>)	16 103						
B 3 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Bidrag till riksmätplatser (<i>ram</i>)	24 947						
B 4 Elsäkerhetsverket (<i>ram</i>)	37 416						
B 5 Sprängämnesinspektionen (<i>ram</i>)	15 207						
B 6 Bidrag till standardisering, provnings- och mättek- nisk FoU m.m. (<i>ram</i>)	77 000						
B 7 Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (likvidatorer) (<i>ram</i>)	9 400						
C 1 Konkurrensverket (<i>ram</i>)	62 465	+2 000				+10 000	
C 2 Konkurrensforskning (<i>ram</i>)	6 011					+6 000	-2 000
D 1 Teknisk forskning och utveckling (<i>ram</i>)	689 200	+110 000			-60 000		
D 2 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader (<i>ram</i>)	14 465						
D 3 Rymdverksamhet (<i>ram</i>)	529 568						
D 4 Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk- vetenskapliga attachéverksamhet (<i>obet</i>)	29 892	+2 000		+3 000			
D 5 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (<i>obet</i>)	5 359						-2 000
E 1 Kommerskollegium (<i>ram</i>)	53 640						
E 2 Exportfrämjande verksamhet (<i>ram</i>)	157 656				+30 000		

Anslag	Regeringens förslag	m	v	kd	c	fp	mp
E 3 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning (<i>ram</i>)	5 255						
E 4 Investeringsfrämjande (<i>ram</i>)	46 941						-9 000
E 5 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (<i>ram</i>)	150 000	-150 000		-150 000		-150 000	
F 1 Marknadsdomstolen (<i>ram</i>)	5 171						
F 2 Konsumentverket (<i>ram</i>)	76 802	- 10 000					
F 3 Allmänna reklamationsnämnden (<i>ram</i>)	14 123						
F 4 Fastighetsmäklarnämnden (<i>ram</i>)	6 198						
F 5 Stöd till konsumentorganisationer (<i>ram</i>)	4 100						+2 000
F 6 Stöd till konsumentforskning (<i>ram</i>)	2 159						+2 000
F 7 Bidrag till miljömärkning av produkter (<i>obet</i>)	4 600						
G 1 Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m. (<i>ram</i>)	6 000						
G 2 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen (<i>obet</i>)	15 000						
G 3 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (<i>ram</i>)	75 000	-65 000		-75 000		-75 000	
G 4 Avgifter till vissa internationella organisationer (<i>ram</i>)	23 329						
Summa	2 897 947	-122 500	±0	-222 000	+144 000	-209 000	±0

Ärendet	1
Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	2
Motionerna	3
Utskottet	6
Inledning.....	6
Mål samt bedömning av regeringens resultatredovisning	7
Propositionen	7
Utskottets ställningstagande och bedömning	10
Näringspolitik (A).....	10
Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader	
(A 1).....	10
Småföretagsutveckling (A 2).....	11
Propositionen.....	11
Motionen	11
Vissa kompletterande uppgifter.....	11
Stöd till kooperativ utveckling (A 3).....	11
Propositionen.....	11
Motionerna	12
Vissa kompletterande uppgifter.....	12
Turistfrämjande (A 4).....	12
Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersöknings-	
verksamhet m.m. (A 5).....	13
Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	
(A 6).....	13
Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkkring av oljelag-	
ringsanläggningar, m.m. (A 7)	14
Stöd till varvsindustrin	14
Motionen	14
Vissa kompletterande uppgifter.....	14
Stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrens-	
kraft.....	16
Motionen	16
Vissa kompletterande uppgifter.....	16
Stöd till kvinnors företagande	18
Motionen	18
Vissa kompletterande uppgifter.....	19
Teknologisk infrastruktur (B)	19
Patentbesvärslagen (B 1)	19
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighets-	
verksamhet (B 2).....	19
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Bidrag till	
riksmätplatser (B 3).....	21
Elsäkerhetsverket (B 4)	21
Sprängämnesinspektionen (B 5).....	22

Bidrag till standardisering, provnings- och mätteknisk FoU m.m. (B 6)	22
Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (B 7)	22
Den allmänna verksamheten hos PRV och handläggningstider	23
Propositionen	23
Motionen	23
Vissa kompletterande uppgifter	23
Konkurrensfrågor (C)	24
Konkurrensverket (C 1)	24
Propositionen	24
Motionerna	25
Vissa kompletterande uppgifter	25
Konkurrensforskning (C 2)	25
Propositionen	25
Motionerna	26
Vissa kompletterande uppgifter	26
Revisorsnämnden	27
Teknisk forskning och utveckling (D)	27
Teknisk forskning och utveckling (D 1)	27
Propositionen	27
Motionerna	28
Vissa kompletterande uppgifter	28
Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader (D 2)	29
Rymdverksamhet (D 3)	29
Propositionen	29
Motionen	29
Vissa kompletterande uppgifter	30
Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attaché- verksamhet (D 4)	30
Propositionen	30
Motionerna	30
Vissa kompletterande uppgifter	31
Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (D 5)	31
Propositionen	31
Motionen	31
Vissa kompletterande uppgifter	31
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (E)	32
Kommerskollegium (E 1)	32
Exportfrämjande verksamhet (E 2)	32
Propositionen	32
Motionerna	33
Vissa kompletterande uppgifter	33
AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning (E 3)	34
Investeringsfrämjande (E 4)	34
Propositionen	34
Motionen	34

Vissa kompletterande uppgifter	35
Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (E 5)	35
Propositionen	35
Motionerna	35
Vissa kompletterande uppgifter	35
Exportkreditnämnden	36
Konsumentfrågor (F)	36
Marknadsdomstolen (F 1)	36
Propositionen	36
Vissa kompletterande uppgifter	37
Konsumentverket (F 2)	37
Propositionen	37
Motionerna	37
Vissa kompletterande uppgifter	37
Allmänna reklamationsnämnden (F 3)	38
Fastighetsmäklarnämnden (F 4)	38
Vissa kompletterande uppgifter	38
Stöd till konsumentorganisationer (F 5)	38
Propositionen	38
Motionen	39
Vissa kompletterande uppgifter	39
Stöd till konsumentforskning (F 6)	39
Propositionen	39
Motionen	39
Bidrag till miljömärkning av produkter (F 7)	39
Övriga åtaganden (G)	40
Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m. (G 1)	40
Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen (G 2)	40
Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (G 3)	41
Propositionen	41
Motionerna	41
Vissa kompletterande uppgifter	42
Avgifter till vissa internationella organisationer (G 4)	42
Utskottets ställningstagande	42
Inledning	42
Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv	43
Patent- och registreringsverkets handläggningstider	45
Exportfrämjande verksamhet	45
Assi Domän AB	46
Propositionen	46
Motionerna	47
Vissa kompletterande uppgifter	49
Allmänt om Assi Domän AB	49
Uppdrag till Statens naturvårdsverk	50
Tidigare riksdagsbehandling	53
Upplysningar och synpunkter i ärendet	54

Utskottets ställningstagande	54
Hemställan	55
Reservationer	57
1. Mål (m, kd, fp)	57
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mp)	58
3. Patent- och registreringsverkets handläggningstider (m, kd, c, fp)	59
4. Exportfrämjande verksamhet (m, kd, c, fp)	60
5. Assi Domän AB (m, kd)	60
6. Assi Domän AB (fp)	62
7. Assi Domän AB (mp)	63
Särskilda yttranden	64
1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (m)	64
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (kd)	65
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (c)	66
4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (fp)	67
5. Anslag för budgetåren 2000 och 2001 (mp)	68
6. Assi Domän AB (c)	68
Bilaga	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv för år 1999	69